



Novoteks

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO II. ★ 1991 ★ ŠT. 6-7

NOVOTEKS
glasilo delavskega sveta
Tekstilne tovarne
NOVOTEKS
Novo mesto

1961

Letnik II.

Št. 6-7 (10)

Junij-Julij

Izdaja:
delavski svet

Ureja:
uredniški odbor

Odgovorni urednik:
Miran Simič

Naslov uredništva:
Novoteks, Novo mesto
Foersterjeva 10
telefon 31, 71

Zunanja oprema:
Bojan Brovet

Tisk naslovne strani
in vezava:
Valvazorjeva tiskarna
Videm-Krško

Naklada:
700 izvodov

VSEBINA:

Iz zasedanj samoupravnih organov
Pripravimo si nove moči
Nadomestne volitve v zbor proizvajalcev
Nekaj navodil zakona o zdravstvenem zavarovanju
Med novomeškimi tekstilci pred dvajsetimi leti
Pismo uredništvu
Izlet v London in Pariz
Personalne vesti
Sindikalna

IZ ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Dne 25/5-1961 se je prvič sestal novoizvoljeni upravni odbor, si izvolil predsednika in namestnika ter poslušal poročilo dosedanjega predsednika o delu upravnega odbora v preteklem letu in o gospodarjenju s podjetjem. Poročilo je bilo sprejeto brez pripomb in tako je bila opravljena primopredaja upravljanja s podjetjem med starim in novim upravnim odborom.

Po poročilu o gospodarsko finančni problematiki podjetja glede na nove gospodarske ukrepe je upravni odbor po daljši razpravi med drugim sklenil:

- 1.) da se prekine z vsako nabavo reprodukcijskega materiala, kateri ni nujno potreben za redno poslovanje;
- 2.) da se proizvodnja blaga čimbolj vskladi s potrebami tržišča;
- 3.) da se pospeši izterjava dolžnikov tako, da se jih toži pri gospodarskih sodiščih;
- 4.) da se do najvišje možne meje prepreči proizvodnja manj kvalitetnega blaga;
- 5.) da bo ukrenil vse potrebno, da se bo čimbolj dvignila storilnost.

Sprejeti so bili sklepi s katerimi so se odpravile manjše pomanjkljivosti v finančnem poslovanju podjetja, katere je ugotovil finančni inšpektor pri svojem pregledu. Upravni odbor je ukinil dežurno službo v popoldanski izmeni in prenesel vsa pooblastila, ki jih je imel do sedaj dežurni na vodje izmen v tkalnici. Razpravljal je tudi o slabi organizaciji postrežbe v menzi ter o težavah, ki so nastale pri razporejanju prijavitelcev za počitniški dom v Novigradu v času kolektivnega dopusta in sprejel potrebne sklepe.

Na podlagi poročila predsednika komisije, ki je bila določena, da izdela predlog o povračilu stroškov za železniške mesečne karte, je bilo sklenjeno, da se prizna povračilo 46 delavcem in delavkam in to na 700 dinarjev.

Na koncu je upravni odbor še odločal o raznih prošnjah za denarno pomoč in sklenil, da se podari partizanski družini Vidic z Brega štiri flanelaste rjuhe in moška obleka.

Delavski svet je na svojem drugem zasedanju obširno razpravljal o poteku priprav pravilnika o razdeljevanju osebnih dohodkov. Osnova novega pravilnika naj bi bila ocenitev

delovnih mest s točkami. Te naj bi določale razmerje med posameznimi delovnimi mesti v enoti oziroma v podjetju. Delavci v enoti, ki delajo na delovnih mestih z enakim številom točk, bodo imeli tudi enake prejemke, medtem ko ima lahko delavec v drugi enoti tudi isto število doseženih točk, pa bodo njihovi prejemki lahko višji ali nižji, glede na to kakšen bo gospodarski uspeh enote. Vrednost točke se bo določala po uspehu enote za vsak mesec posebej. Z novim pravilnikom se bodo uredili tudi nazivi delovnih mest. Odpravljajo se nazivi mojster, podmojster in podobno ter se skuša opredeliti delovna mesta z delom, ki se na določenem delovnem mestu opravlja. Ocenjevanje delovnih mest so izvršile komisije za osebne dohodke pri posameznih svetih. Centralna komisija, ki vzklajuje delo teh komisij je predlagala naj bi se delovna mesta v podjetju točkovala od 50 do 300 točk. Razvrstitve delovnih mest po pomembnosti se je prepustila v popolno odločitev svetom enot. Komisije posameznih svetov so bile razširjene z zastopnikom sindikalne grupe, predsednikom sveta enote. Vsa delovna mesta so ocenjena v razponu. Osební dohodek novosprejetih delavcev, plačilo nadur, dodatek na službena leta in podobno pa se bo uredilo s tekstualnim delom pravilnika o razdeljevanju osebnih dohodkov, katerega predlog bo izdelala posebna komisija.

Pri razpravi članov delavskega sveta iz obrata II. se je ugotovilo, da tam pri točkovanju ni bilo sodelovanja med komisijo, sindikatom in partijsko organizacijo. Zato je delavski svet sprejel priporočilo svetu enote predilnice česane preje, da naj ta odloča o tem kako bodo uredili sodelovanje med delom sveta, njegovimi komisijami in političnimi organizacijami.

Sindikalna podružnica, partijska organizacija in člani ZB podjetja naj bi izdelali predlog o nagrajevanju starejših, izčrpanih delavcev.

Po razpravi o gospodarsko - finančnem stanju podjetja je delavski svet sprejel sledeče sklepe:

- 1.) da ustavimo vsa investicijska dela ali nabave, razen za manjše neobhodno potrebne investicije. Za vsako naročilo se zahteva soglasje delavskega sveta s poprejšnjim zasliševanjem mnenja direktorja in računovodje;
- 2.) nerazporejena sredstva iz leta 1960 prinesemo na poslovni sklad podjetja;

- 3.) letos bomo investirali le v gradnjo hale, klima naprave v obratu II in v adaptacijo stavbe v obratu II;
- 4.) da prekličemo sklep delavskega sveta iz 8. seje dne 4/4-1961 o prispevku za sanacijo občine Novo mesto v višini 20,000.000 din s predlogom, da se napravi ponovna analiza.

Na tem zasedanju se je razpravljalo tudi o delu, težavah in problemih prodajnega in nabavnega oddelka. Pokazalo se je, da je kvaliteta izdelkov tkalnice še vedno slaba in zato se je priporočilo svetu tkalnice, da posveti vso pozornost kvaliteti.

Potnikom se je določila posebna nagrada za prodajo blaga, ki ostane na zalogi po sezoni.

Gradnja hale lepo napreduje le pri dovoljenju za uvoz strojev se je zopet nekaj zataknilo. 4,500.000 din nam je ostalo od kredita za ambulanto, s katerimi pa bomo ob novi šedovi hali sezidali še približno 10 m dolgo zgradbo, kjer se bodo uredile garderobe, kopalnice in ženska soba.

Inventurist je poročal o opravljenih inventurah : drobnega materiala v uporabi v oddelku predilnice mikane preje, preje, polizdelkov in nedovršene proizvodnje v tkalnici, skladišču preje in v predpripravi, drobnega materiala v uporabi v oddelku predpriprave tkalnice in v tkalnici, buffeta in menze, v skladišču surovin in o inventuri pisarniškega materiala. Delavski svet je sklenil, da se izkazani manjki preknjižijo na izredne izdatke, viški pa na izredne dohodke.

Na tem zasedanju je bila izvoljena tudi disciplinska komisija in potrjen osnutek tistega dela novih pravil podjetja, ki se nanaša na novoustanovljeno gostinsko enoto - menzo. Ugodno je bila rešena pritožba nekaterih delavk, ki jim ni bila priznana pravica do povračila stroškov za mesečno vozno karto za znesek nad 700 din.. Svetu enote predilnice česane preje se je priporočilo, da naj ustanovi svojo komisijo za prevzem in odpis drobnega materiala. Zavrnjen je bil predlog sveta enote uprava in zunanji obrati za prodajo tovornega avtomobila TAM in nabavo novega, ki naj bi služil za prevoz manjših količin materiala, zato, ker ni na razpolago denarnih sredstev. Sprejet je bil sklep, da se na prošnjo učiteljskega Novo mesto, odpiše njihov dolg pri našem podjetju in še nekaj drugih manj pomembnih sklepov.

PRIpravimo SI NOVE MOČI

Leto se je že nagnilo na drugo polovico. Listi na koledarju so se neverjetno hitro vrstili in obračali drug za drugim posebno v času, ko so mnogi izmed članov kolektiva šteli dneve do svojega dopusta. Veliko je takih, ki jih poleg dela v tovarni čaka še delo na polju, mogoče žetev, košnja, dograditev stanovanja, skrb za dom itd. Vsak s svojimi načrti je pričakal dopust.

Vsako leto pa se vedno bolj opaža, da porabijo člani kolektiva dopust res za dopust. Kar spomnimo se zanimanja za naš počitniški dom v Novigradu, ko smo ga odprli in danes.

Ljudje vse bolj prihajajo do prepričanja, da ni dopust samo brezpomembno razzsiranje denarja, za tiste, ki ga imajo odveč, temveč da je ta odmerjen čas prepotraben slehernemu fizičnemu kakor tudi umskemu delavcu, da vsaj nekaj dni v letu pozabi na vsakodnevne skrbi, se odpočije, spremeni okolje, ki v njem živi vse leto in potem začne znova z veseljem svoje delo. Danes ni več tako kot prej, da bi se lahko privoščil dopust le tisti, ki razpolaga z veliko denarja. Razumljivo je, da si z majhno plačo ne moreš v enem mesecu odtegniti vsega denarja za dopust in potem še živeti ves mesec. Če pa skrbno vsak mesec nekaj prihraniš v ta namen, morda pri kozarcu vina, pa bi se nabralo toliko, da bi lahko kril izdatek za dopust, ki ni nedosegljiv, posebno v počitniških domovih. Kaj bi to pomenilo za družino, prav posebno še za otroke, bi spoznal potem. Morda sta oba zaposlena pa so ti v času odsotnosti obeh prepuščeni več ali manj samemu sebi ali v varstvu drugih. Vsaj v tem času se lahko tako posvetiš zgolj otroku brez drugih skrbi, se z njim ukvarjaš, kar je za njegov duševni razvoj neobhodno potrebno. Pa tudi telesno se bo ob spremembi zraka in okolja okrepil.

V času teh priprav in načrtov za dopuste pa smo morda malo pozabili, da smo z junijem zaključili tudi polletje našega truda in dela. Zato bi bilo prav, da sedaj takoj pregledamo izvršitev naših zadanih nalog v prvem polletju in nadoknadimo to kar smo iz kakršnihkoli razlogov v zaostanku. Kmalu bo zopet pred nami novo leto in z njim polaganje zaključnih računov našega dela za celo leto. Zadnji mesec se ne da vse nadoknaditi.

Predilnica mikane preje je imela planirano za prvo

polletje 119.346 kg preje bazne Nm 9. Izdelali pa so jih 128.823 kg in tako plan izvršili z 107,93 odstotka. Preje se je v tem obdobju izdelovala v povprečju Nm 10.

Predilnica česane preje je imela proizvodni plan za 6 mesecev 233.505 kg bazne Nm 32, proizvedla pa je 282.774 kg in plan dosegla 121,10 odstotkov. Za prodajo je bilo izdelano in prodano 140.516,90 kg triko preje in 31.537,30 kg tkalske preje.

Oddelek tkalnica pa je svoje obveznosti izvršil tako:

Za minulo polletje je bilo planirano 517.123.000 votkov, otkanih pa je bilo 540.760.000 votkov - izraženo v odstotkih 104,57. Ta proizvodnja votkov je dala 151.087 surovih metrov česanih tkanin in 155.703,50 mikanih tkanin. Skupno 306.790,50 surovih metrov. Porabljeno je bilo 37.036,90 kg mikane preje z 1514.40 kg odpadka, kar je v povprečju 4,08 % in 85.207,90 kg česane preje z 1.382,60 kg odpadka ali v povprečju 1,62 odstotka odpadka.

Gotovih tkanin pa smo v prvem polletju, od skupno planiranih kvadratnih metrov 413.698 mikanih in česanih, naredili 399.759,58. S tem je oddelek apretura izvršil svoj plan po količini 96,63 odstotka.

Finančno pa je bila proizvodnja planirana za to obdobje z 972.191.782 dinarji, izdelano pa je bilo v vrednosti 1.087.125.258 dinarjev. Plan je torej dosežen z 111,80 odstotka. Ne sorazmerno pa je bil doseženi plan po vrstah tkanin, ker smo od planiranih 258.560 m² česanih tkanin izdelali le 199.910,83 m², to je 77,32 odstotka plana. To izvršitev je nekoliko ovirala tudi reklamacija preje za česan artikel "Vina" in "Tanja". Mikanih tkanin smo izdelali več in sicer od planiranih 115.138 m² 199.848,75 m² ali 128,82 odstotka. Verjetno se bo to ne sorazmerje nekoliko popravilo v drugi polovici leta.

Do polletja smo prodali česane preje za 659.342.034 dinarjev, mikane preje in uslug za 75.830.730 din in tkanin približno za 871.757.293 din. Skupno smo torej prodali oca 1.606.930.057 din.

Iz tega sledi, da v drugem polletju ne bomo smeli popustiti, nasprotno morali se bomo še bolj potruditi.

Jerneja Čampa

NADOMESTNE VOLITVE V ZBOR PROIZVAJALCEV

19. julija 1961 so bile v volilni enoti št. 6, ki obsega proizvajalce tekstilne tovarne "NOVOTEKS" Novo mesto, nadomestne volitve v zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Novo mesto.

Zakaj nadomestne volitve?

Predno odgovorimo na to vprašanje, najprej pogledajmo temeljne določbe zakona o volitvah in odpoklicu odbornikov ljudskih odborov.

Odbornike v zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora volijo v okviru svoje proizvajalske skupine neposredno proizvajalci, ki so zaposleni v proizvodnji, prometu, trgovini in gostinstvu na območju občine, če imajo volilno pravico po zakonu o volilnih imenikih.

Odborniki zborov proizvajalcev se volijo v tehle proizvajalskih skupinah:

- 1.) v skupini industrije, trgovine in obrti, ki obsega delavce in uslužbence v industriji, rudarstvu, gozdarstvu, gradbeništvu, prevozništvu, poštni, telegrafski in telefonski službi, trgovini, gostinstvu, komunalni delavnosti in obrtništvu ter obrtniki;
- 2.) v skupini kmetijstva, ki obsega člane kmetijskih zadrug in tiste člane njihovih gospodarstev, ki se ukvarjajo s kmetijstvom, ter delavce in uslužbence kmetijskih posestev, delavce in uslužbence kmetijskih zadrug in druge kmetijske delavce.

Od skupnega števila članov zbora proizvajalcev se voli v vsaki proizvajalski skupini toliko odbornikov, kot ustreza razmerju, s katerim je posamezna proizvajalska skupina udeležena pri skupnem družbenem produktu občine.

Znotraj vsake proizvajalske skupine se volijo odborniki po pravilu. En odbornik na enako število proizvajalcev.

Za odbornika zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora je lahko voljen vsak proizvajalec iz ustrezne proizvajalske skupine, če ima volilno pravico po zakonu o volilnih imenikih.

Kandidate za odbornike zbora proizvajalcev ObLO lahko predlagajo proizvajalci na zborih volilcev v gospodar-

skih organizacijah in tudi skupine proizvajalcev.

Volienci lahko odpokličejo odbornika ObLO-a, ki ne uživa več njihovega zaupanja.

Postopek za odpoklic odbornika zbora proizvajalcev se sproži na predlog zbora volivcev v gospodarski organizaciji ustrezne proizvajalske skupine v volilni enoti, v kateri je bil izvoljen ali na predlog skupine proizvajalcev te volilne enote.

Postopek za odpoklic odbornika ObLO-a lahko sproži tudi zbor občinskega ljudskega odbora, katerega član je, če se odbornik najmanj šest mesecev zaporedoma neopravičeno ne udeležuje seje zbora, čigar član je.

Sedaj pa pogledjmo, kdaj se razpišejo nadomestne volitve.

Nadomestne volitve razpiše zbor občinskega ljudskega odbora, čigar odbornik se odpokliče, umre, odide iz gospodarske organizacije ali mu kako drugače preneha mandat.

Če do izteka mandatne dobe ljudskega odbora ne manjka več kot šest mesecev, nadomestnih volitev ni treba razpisati.

Nadomestne volitve se opravijo v tisti volilni enoti, v kateri je bil izvoljen odbornik, ki mu je prenehal mandat.

Nadomestne volitve se morajo opraviti najpozneje v dveh mesecih po tem, ko je bilo odborniško mesto izpraznjeno.

Nadomestne volitve v naši volilni enoti so bile razpisane zato, ker je odbornik Jože Lavrič zapustil našo gospodarsko organizacijo.

V naši volilni enoti je zbor volivcev predlagal za kandidata za odbornika zbora proizvajalcev občinskega ljudskega odbora Bojana Broveta in Franca Božiča. Kandidaturo je potrdila občinska volilna komisija, ki je tudi imenovala volilni odbor naše volilne enote, ki je 19/7-1961 vodil nadomestne volitve.

Za odbornika zbora proizvajalcev ObLO-a Novo mesto je bil izvoljen Bojan Brovet- dobil je 194 glasov. Franc Božič je dobil 132 glasov. Udeležba na nadomestnih volitvah je bila 81,64 %.

Samo Medic

NEKAJ NAVODIL ZAKONA O ZDRAVSTVENEM
ZAVAROVANJU

Povračilo potnih stroškov obsega:

- a) povračilo prevoznih stroškov in
- b) dnevnic.

Povračilo prevoznih stroškov se prizna za najkrajšo relacijo za prevoz po osnovni tarifi za redna prevozna sredstva javnega prometa. Zavod za socialno zavarovanje lahko v posameznih primerih dovoli na predlog pristojnega organa javne zdravstvene službe tudi uporabo brzovlaka ali višjega razreda oziroma posebnega prevoznega sredstva, če to zahteva zdravstveno stanje bolnika ali dolga pot.

Če se zavarovana oseba posluži posebnega načina prevoza, kadar tak prevoz ni potreben, nima pravice do povračila prevoznih stroškov oziroma ji gre povračilo za prevoz po osnovni tarifi za redna prevozna sredstva.

Zavarovanim osebam pripada dnevnic v pavšalnem znesku za potovanje od 8 do 12 ur 375 din, če traja potovanje od 12 do 24 ur pa din 750.

Materam z otroki do dopolnjenega 7. leta starosti se plačuje polna dnevnic, to je za odsotnost od 12 do 24 ur din 400 in polovična dnevnic din 200 za odsotnost od 8 do 12 ur.

Dnevnic se prizna na podlagi ur, prebitih na potovanju, in se računa od dneva oziroma ure odhoda vlaka ali avtobusa iz kraja stalnega bivališča do dneva oziroma ure prihoda v kraj stalnega bivališča.

Če potuje zavarovana oseba na zdravljenje v zdravstveni zavod in ostane v njem na zdravljenju, ji gre dnevnic le za čas, ko ga prebije na poti iz kraja stalnega bivališča do bolnice oziroma od odhoda iz bolnice ali zdravilišča do prihoda v kraj stalnega bivališča, vendar se v tem primeru šteje vsako potovanje tja ali nazaj kot posebno potovanje.

Potni stroški se izplačujejo :

- a) na podlagi potrdila o potrebi prevoza oziroma napotnice za pregled ali zdravljenje, ki jo izda pristojni zdravnik, zdravstveni zavod ali zavod za socialno zavarovanje;
- b) na podlagi potrdila zdravnika ali zdravstvenega zavoda, pri katerem je bila zavarovana oseba na zdravljenju.

Če je bil zavarovani osebi dovoljen ugodnejši način prevoza, se potni stroški izplačajo na podlagi vozne karte. Če zavarovana oseba ne predloži vozne karte, se ji prizna le povračilo stroškov v višini vozne cene za prevoz po osnovni tarifi za redna prevozna sredstva in najkrajšo relacijo.

Če prevoz ni bil opravljen z javnim prevoznim sredstvom, se potni stroški izplačujejo na podlagi:

- c) potrdila pristojnega ObLO o tem, da cena prevoza ustreza krajevnim razmeram.

Če gre za povračilo stroškov prevoza z rešilnim avtom do zdravnika specialista ali v bolnico v istem kraju, na podlagi:

- d) potrdila zdravnika o tem, da je bil tak prevoz nujno potreben.

Če gre za povračilo potnih stroškov spremljevalcev bolnika še na podlagi:

- e) potrdila pristojnega zdravnika o tem, da je bilo spremstvo potrebno.

Podpora za opremo otroka

Zavarovana oseba je upravičena, da dobi opremo za novorojenčka in sicer:

- a) zavarovanka - ne glede na dobo zavarovanja;
b) družinska članica zavarovanca, če je bil zavarovanec zavarovan 6 mesecev neprekinjeno ali 12 mesecev s presledki v zadnjih dveh letih.

Zavarovanec ima pravico do opreme otroka tudi če gre za posvojenega otroka:

- če otrok ni starejši od 6 mesecev,
če za otroka podpora še ni bila izplačana,
če izpolnjuje predpisani pogoji predhodnega zavarovanja.

Če nezakonska mati ni zavarovanka, niti ne more zahtevati podpore za opremo otroka kot družinski član zavarovanca, se pravica do te podpore prizna nezakonskemu očetu - zavarovancu, če je otroka priznal za svojega. Če ima nezakonska mati lastne dohodke od samostojne poklicne dejavnosti (če njena davčna osnova presega 24.000 dinarjev letno), nima pravice do

podpore za opremo otroka na podlagi zavarovanja nezakonskega očeta.

Pravica do podpore za opremo otroka ni vezana niti pogojena s pravico do otroškega dodatka, zato se ta pravica prizna tudi za otroka, za katerega zavarovancu po predpisih glede na premoženjsko stanje ne gre otroški dodatek.

Za otroka, ki je rojen živ, gre materi pravica do podpore za opremo otroka tudi v primeru, če to pravico uveljavi šele po smrti otroka, seveda le pod pogojem, da z izpiskom iz rojstne matične knjige dokaže, da je bil otrok rojen živ.

Višina in način izplačevanja podpore

Podpora znaša din 8.000 za vsakega živorojenega otroka. Izplačuje se praviloma v denarju.

Podpora za opremo novorojenčka se izplačuje vnaprej in sicer največ 30 dni pred predvidenim porodom. Čeprav se podpora izplačuje le za živorojenega otroka, obdrži zavaro - vanka ali družinska članica podporo za opremo otroka, prejeto pred porodom, tudi v primeru, če se je otrok rodil mrtev. Podpora se izplača praviloma materi otroka. Če je mati umrla ali če otrok iz kakšnih drugih razlogov ni pri njej, se podpora izplača očetu oziroma osebi, ki otroka neguje.

Podpora za nezakonskega otroka se izplača onemu od roditeljev, pri katerem je otrok v oskrbi.

Uveljavljanje podpore

Podporo za opremo otroka uveljavi upravičena oseba pri podjetju, ker je pooblaščen od socialnega zavarovanja za izplačevanje te podpore. Podpora se izplača praviloma na podlagi potrdila zdravnika o tem, da je porod pričakovati v roku 30 dni, če pa upravičenka uveljavlja podporo po porodu, na podlagi izpiska iz rojstne matične knjige.

Če upravičena oseba uveljavlja podporo za nezakonskega otroka, mora dostaviti potrdilo o tem, da je priznal nezakonski oče otroka za svojega ali sodne odločbe, s katero je ugotovljeno očetovstvo.

/se nadaljuje/

Mimica Seničar

MED NOVOMEŠKIMI TEKSTILCI PRED DVAJSETIMI LETI

Ilegalni sodelavci komunistične partije so dobili nalogo, da vsak od njih pridobi kakega novega poštenega in zavednega prijatelja ali znanca in mu razloži naloge KP. Tako je tudi predilec Ivan Miklavčič iz Drske, ki je delal pod vodstvom tov. Vinka Kristana, pridobil dijaka Milana Merčjaka iz Drske. Ta je potem deloval med svojimi sošolci z raznim propagandnim materialom, za kar so izvedeli tudi profesorji in ker se ni udeleževal pouka, ki ga je vodil duhovnik Kek, je bil za vedno izključen iz šole. Ker se je fant doma bal povedati, kaj se je zgodilo, je pobegnil k svoji polsestri, ki je bila zaposlena v Črnomlju kot trgovska pomočnica, in ostal pri njej dva meseca. Po posredovanju staršev se je vrnil domov in se zaposlil v tovarni Povh. Postal je predilec na selfaktorju in nato na prstenčevem stroju. Pred aprilskimi dogodki so aretirali tudi njega kakor nas ostale. Po kapitulaciji stare Jugoslavije se je tudi on znašel na cesti brez dela, a se je pozneje zopet zaposlil v tovarni Povh.

Tukaj sva se spet srečala z Merčjakom. Leto je šlo k kraju in sneg je zapadel zgodaj jeseni. Nemci so v Posavju preseljevali Slovence v Šlezijo, partizani pa so se pripravljali za napad na Bučko, kjer je bila nemška postojanka. Meglena jesen je pusta in dolgočasna že sama po sebi, kako je bila šele tista, ko nas je po vrhu vsega morila še okupacija in razni dogodki doma in po svetu. In tako me je nekega dne Merčjak povedal, da bo sodeloval tudi on pri napadu na Bučko. Kmalu za tem ga nekega dne ni bilo več na delo in nihče ni vedel, kam je šel. Čez kakšen teden se je vrnil na delo in me najprej vprašal, če je kdo zanj spraševal. Rekel sem mu, da sem vsakemu dejal, da je šel gotovo k sestri v Črnomelj. Sam Povh pa ga je le vprašal, kje se je zopet potepal ter ga malo grdo pogledal, pa je bilo zopet vse v redu, kajti tudi on je nekaj slutil, za kaj gre. Vsakemu, ki ga je potem kaj spraševal je rekel, da je bil pri sestri. Mene je zanimalo, kako je bilo v Bučki. Povedal mi je, da so bili hudi boji in da je tudi padlo nekaj partizanov.

Pozimi 1941 in 1942. leta se je pripravljaj za odhod v partizane, zato je imel doma skritih pet pušk v globokem snegu, ki ga je bilo tisto zimo dovolj. Ko se je pričela odjuga in se je sneg usedal, so puškine cevi pogledale iz

snega. Puške je pa slučajno opazil delavec Alojz Kavšek iz Broda in ga takoj opozoril.

Leta 1942, zgodaj spomladi, mi je Merčjak rekel, da gre v partizane. Stisnila sva si roki in drugi dan ga ni bilo več na delo. Ko je bil v partizanih je večkrat obiskal Kavška na domu in mu neke noči povedal, da ima skrite ročne bombe pod velikim hrastom, ki je rasel blizu mrtvašnice pri kandijski bolnišnici, in ga nagovarjal, da jih prinese v gozd nad Ragovim drugega dne ob določeni uri. Ko mu je Kavšek dejal, da tega ne more narediti, ker so Italijani ogradili mesto z bodečo žico in postavili na cestah bloke, mu je Merčjak rekel, da je v smeri proti Ragovem še vedno prosta cesta. Kavšek se je odločil, da bo tvegat. Nato mu je Merčjak še povedal, kako naj se vede, ko bo prenašal bombe. Če ga Italijani ustavijo in pregledajo, kaj nosi, naj reče, da jih je našel in da jih nese na njihovo komando. Nato sta se poslovila. Drugi dan, ko je prišel Kavšek iz dela, se je odpravil, da izvrši zadano nalogo. Vzel je nahrbtni koš in lep prt ter srečno spravil bombe v koš, jih pokril s prtom in se odpravil proti Kandiji. Kmalu nato ga sreča pisarniška uslužbenka Zora Adam, ki je bila zaposlena pri Pcvhu, in njen mož. Vpraša ga, kaj nosi, pogleda mu v koš in ostrni. Kavšek pa ji na hitro pove svoj načrt in gre naprej. Zadano nalogo je srečno opravil. Na določenem mestu ga je že čakal Merčjak in veselo odnesel bombe s tovariši, ki so bili z njim.

Nekega dne pa je prišla vest, da je Merčjak v izvidnici nekje pri Babnem polju tako nesrečno skočil z neke ograje, da se mu je puška ob udarcu na tla sprožila in je obležal smrtno zadet v glavo.

Tako je prenehalo biti srce tekstilca Milana Merčjaka, ki smo ga ohranili v lepem spominu.

Stane Židanek

PISMO UREDNIŠTVU

Sprejeli smo pismo Ivanke Sečnjak, ki ga na njeno željo objavljamo. Med drugim piše sledeče:

Glasilo delavskega sveta je med delavci zelo priljubljeno, ker je v njem mnogo bogatega in zanimivega čtiva. Članek "Nekaj o normah" v št. 1-2 pa je za našo enoto (tkalnic) nekoliko preoster. Normirka lepo opisuje način obračunavanja norm razumljivo podaja vso analizo obračunavanja. Toda v članku se glasi "Ni pravilno, da trdi tkalka I. skupine, ki ima postavko po odločbi 57 din na uro in tke artikel, ki je plačan po 51 din na uro, da mora normo toliko preseči, da pride do svoje tarifne postavke po odločbi." Drugi stavek "Napake se izkažejo pri izračunu doseganja norm, ki je včasih kar smešen ..., ker so nekateri delali po osem, deset ali še celo po več ur!" Ako se stara tkalka trudi, da bi dosegla svojo urno postavko to ni smešno. Ali je tovarišica kdaj pomislila, koliko truda in moči je stara tkalka že pustila ob strojih in v kakšnih okoliščinah je ona začela delati v podjetju. Vzemimo tkalko, ki je prišla v tovarno pred 13 leti s kmečke hiše in neizkušena. Sestavljala je statve, nosila železje, se učila in navajala na strojno delo. Koliko prečutih noči je pustila za seboj, nadurnega dela, dela ob nedeljah itd. Takrat niso bile plačane nadure, niti nočno delo, ni bilo polurnega odmora, toplih malic, toda ni klonila in nikoli ni odpovedala, čeravno je bila mati in je bedela ponoči pri otroku. Zato bi danes ne bilo pravilno, da bi dosegla višino plače svoje urne postavke?. Če se delavcu ponudi možnost, da svoj prosti čas posveti delu pred časom in delu med odmorom gre za njegovo dobro voljo in v prid celemu kolektivu, ne samo posamezniku. Na občnem zboru sindikata je tov. delegat poudaril, da ima ravno naša industrija možnosti, da delavec zaslužek sam poveča, ko lahko prične z delom predčasno. Torej le ni tako smešno, če se tkalka trudi pri delu za večjo storilnost in s tem prekorači normo.

Sicer pa je naše življenje v tkalnici zelo živahno. Ropot strojev nas ne moti, ker smo se ga že navadile. Oddelek se je zelo povečal, da sta nastali kar dve tkalnici, stara tkalnica in nova v predpripravi tkalnice. Imamo same volnar-ske statve, čeprav smo imeli še pred leti male stroje "pikroce".

Tkalke smo razporejene po strojih in ima vsaka "svoj" stroj. Težko je delati na več strojih oziroma danes na enem, jutri na drugem stroju in to ve sleherna tkalka. Tkalnica je

naš drugi dom in smo v njej popolnoma sproščene. Ob stroju smo resne, toda včasih se tudi kaj važnega pogovorimo. Mati potoži morda svojo skrb za dom, bolnega otroka, mlado dekletko pa pove vsa nasmejana, da ji je pisal fant. Instruktorica ima polno skrbi, hodi od stroja do stroja, tam jo kličejo, tu je napaka, tam je madež in podobno. Tovariš tehnik je na razpolago vsak čas za pomoč pri raznih težavah, da ne šteje-mo mojstre, podmojstre, ki so delovni ljudje in pazljivi, pa se še vseeno dogajajo razne napake. Prav resni postanemo, ko pride kontrolor surovega blaga in moraš oditi na "tovariški razgovor", ki se večkrat konča s nekaj točkami za slabo kvaliteto. Malo vroče krvi je tudi ob "pridobivanju" točk, toda vse se kmalu pomiri in skrb za boljšo izdelavo se poveča. Ponosni smo, ko nas obiskujejo razni gostje. Posebno pozornost so vzbudili gostje iz Konga, Marsikdo je takrat prvič videl človeka črne rase.

Ker smo sedaj deljeni po enotah in imamo svoje svete, se bomo še izpopolnili, saj bomo med seboj reševali razne probleme, ki jih nam do sedaj ni bilo mogoče, se še bolj potrudili in dali vse svoje moči za boljše delo.

Danes objavljamo že odgovor normirke Fanike Šepetavc na tisti del pisma Sečnjakove, ki se nanaša na norme. Zaradi pomanjkanja prostora bomo objavili mišljenje uredništva o tej polemiki v naslednji številki.

Fanika Šepetavc: Da bi bil bolj jasan članek "Nekaj o normah" bi dodala nekaj pripomb oziroma pojasnil.

Čudim se, da tovarišici iz tkalnice še sedaj ni jasno čeprav se je to obravnavalo na prvem sestanku komisije za norme za oddelek tkalnica, da so norme poglavje za sebe, tarifne postavke pa zopet drugo. Tovariš obratovodja tkalnice je lepo razložil tovarišici, ko je povedala primer, da je bil na njenem stroju že dalj časa založen artikel "želčes", ki je bil plačan po 54.-din na uro, sedaj pa se to na njen stroj založila odeja, ki je plačana po 48.-din na uro in tako v tem slučaju ne bo dosegla svoje urne postavke I. grupe. Tovariš Kovačič pa ji je pojasnil, da bi se dal ta problem rešiti tako, da bi tkale odeje tkalke III. grupe, tkalke I. grupe pa bi tkale česane tkanine, ki so boljše plačane zaradi tega, ker zahtevajo sposobnega delavca. Pogostokrat pa se opaža, da se mlajše tkalke prav tako trudijo za boljšo kvaliteto

in bili so primeri, da ni kvaliteta blaga mlajših tkalk prav nič zastajala od tkalk z daljšo prakso. Če bi tkalka I. grupe, kadar tke odeje, hotela doseči svojo urno postavko po odločbi, bi morala normo preseči za 12% ali še več. Vsakemu pa je jasno, da se norme ne morejo toliko presegati.

Da je bil izračun norm za tkalnico "smešen", je mogoče malo smešen izraz. Pred meseci se je delalo v tkalnici kolikor časa se je komu zdelo. Bili so primeri, ki so razvidni iz kontrolnih kartic pri vratarju, da so prišli tkalci na delo v zgodnjih jutranjih urah. Delali so tudi cel odmor. Najstru pa so dali vpisati samo oser delovnih ur, čeprav jih je bilo devet ali še več. Nekateri so delali manj, drugi več, a točnih ur se sploh ni dalo ugotoviti. Zato je bil procent doseganja večji in nepravilen. Povprečen procent doseganja norm v tkalnici je bil ob koncu meseca do 113%, kar se pri normalnih delovnih pogojih ne da doseči.

Tarifni pravilnik pravi, da so norme realne, če se povprečno dosegajo od 95% dalje. Popolnoma razumljivo je, da se vsak delavec trudi pri delu, ker ima od tega osebno korist.

Jaz sem kot normirka odgovorna za norme, da so realne, medtem ko tarifne postavke določi delavski svet. Nobenemu ne zavidam osebnih dohodkov, ker vem, da ima vsak tudi velike izdatke. Kot normirka pa sem odgovorna za realnost norm, tako kot je odgovoren sleherni član kolektiva za svoje delo na delovnem mestu.

V Londonu je bila nedavno razstava "Moda bodočnosti", ki so jo obiskali tudi inozemski modni strokovnjaki. Angleške modne kreacije, posebno moške obleke, ki so jih izdelali iz tkanin angleških tovarn po načrtih angleških modnih risarjev, so vzbudile veliko zanimanja. Med blagom za ženske obleke je prevladoval saten, bombaž in rayon, ki so prav tako blaga za moške obleke najnovejši angleški izum: odporna so proti dežju in madežem od čaja, kave, sadja, alkoholnih pijač in celo od krvi. Na belem rayonu so uspešno dokazali vse odlike novih tkanin.

/ Tekstilni obveščevalec, junij 1961 /

IZLET V LONDON IN PARIZ

S kolegico sva se odločili, da v letošnjem letu narediva daljši izlet v tujino. Pri potovalnih uradih SAP-u in "Kompas-u" sva dobili prospekte za razna potovanja. Izbrali sva si potovanje v London in Paris, ki sta v Evropi največji in najbolj pomembni mesti. Pred odhodom sva si pripravili najnujnejše potrebščine za osebno garderobo in prehrano. Potrudili sva si, da sva vzeli s sabo res najnujnejše in da nisva na tako dolgi poti bile sužnji svoje prtljage. Dnevi so kar hitro minevali in kmalu sva dočakali 29. april - težko pričakovani dan najinega odhoda.

Odpovali sva s prvim avtobusom v Ljubljano, dež naju je rahlo spremljal. Na ljubljanski železniški postaji smo imeli zbirališče. Z zanimanjem sva opazovali ljudi, ki so se zbirali pred Kompasovo pisarno. Ugotovili sva, da bova imeli pretežno starejše sopotnike, ki so imeli vsi veliko prtljage. Kmalu sva se razveselili veselega obvestila, da imamo rezerviran vagon od Ljubljane do končne postaje Ostende v Belgiji in da zasedemo po tri osebe en kupe, ker je skupna štela 30 oseb. V najin kupe sta stopili dve starejši gospe, kar nama na prvi mah ni bilo preveč po volji. Takoj po prvih besedah pa sva ugotovili, da sta najini sopotnici zelo inteligentni in simpatični. Govorili sta več tujih jezikov in že prepotovali več držav ter sta nama pozneje bili ves čas dobri svetovalki. Vlak Tauern-expres je imel odhod iz Ljubljane točno od 8,32 uri. Kmalu nas je obiskal carinik, vprašal je, koliko imamo denarja in če imamo s sabo kake aparate (foto, brivske in dr.), da jih vpišemo v carinski list, katerega je vsak dobil. Pot po lepi Gorenjski je bila hitro za nama, še dolg predor in že smo bili preko meje na prvi avstrijski postaji Rosenbach. Avstrijski carinik nas je vprašal, če imamo s sabo kaj več žganja in cigaret. Nato sem prvič v življenju zagledala našo bivšo Koroško z mogočnimi Karavankami. Vlak je drvel skozi mnogo predorov, v presledkih pa smo videli več skupin smučarjev, ki so hiteli proti žičnici na zasneženih pobočjih. Pri odprtem oknu smo tudi mi občutili svež gorski zrak. Videli smo tudi, ko je več turistov oddalo na postaji Malnitz svoje osebne avtomobile na posebne vagone, ker je cesta tako strma, da so del poti potovali z vlakom. Ob 14. uri smo prišli v Badgastein, veliko in lepo letoviško mesto, podobno naši Rogški. Badgastein je znan kot zelo drago gorsko letovišče s termalnimi kopelmi.

Ob 18 uri smo prišli na avstrijsko-nemško mejo v Rosenstru. Kmalu nato smo prišli v München, kjer je vlak postal 20 minut. Hitro smo izstopile in stekle proti izhodu ter si na hitro ogledale del mesta. Železniška postaja je bila zgrajena po vojni v modernem stilu in jo na pročelju krasi velika ura. Od Münchna do Kölna smo se vozili poneči, vendar smo videli veliko tovarn in delavskih naselij. Najini sopotnici sta odšli spat v spalni voz in tako sva imeli na razpolago cel kupe.

V zgodnjih jutranjih urah 30. aprila smo se že vozili po Belgiji. V Bruxelles-u smo od daleč videli atomium in obrise velikih katedral. V Belgiji smo občudovali nepregledne ravnine lepih polj, predvsem pa lepo urejenih vrtičkov okoli hiš, katere so zgrajene v posebnem stilu iz same opeke brez ometa. Zelo zanimivo je bilo videti velike črede črno-belega goveda, katero je bilo zunaj kar preko noči in je imelo na pašnikih le zasilne hleve. Ob 10. uri smo prispeli v Ostende, to je zadnja železniška postaja v Belgiji. Tu smo se vkrcali na belgijsko ladjo "König Albert". Po dobrih štirih urah lepe vožnje z ladjo smo prispeli v Anglijo in se izkrcali v Dovru. Tu smo čakali dve uri, da so nam cariniki potrdili potne liste in bežno pregledali našo prtljago. Zanimalo jih je, če imamo žganje, cigarete ali večjo količino parfuma. Po teh opravljenih formalnostih smo zopet zasedli za našo grupo pripravljen vagon. Na poti proti Londonu smo videli skozi okno velike hektarske sadne nasade, sortirane po vrstah sadja. Prav tako smo videli velike črede ovac. V Londonu smo izstopili na železniški postaji Victoria Station, kjer nas je čakala prijazna ljubljankica, ki je tu v službi pri potovalnem uradu. Našo prtljago so odpeljali postreščki, mi pa smo odšli v bližnji hotel Welcome. Hitro smo se umili in malo uredili ter odšli v drugo restavracijo na večerjo, kamor nas je spremila naša ljubljankica. Po poti nam je med drugim povedala, da je veliko Jugoslovanov v Londonu in da so imeli 30. aprila lepo prvomajsko proslavo. Po skoraj dyodnevni vožnji smo prvič jedli toplo hrano - angleški dinner: grahovo juho, nato ovčjo pečenko, pol klobase s posebnim nadevom, pečen krompir, svež stročji fižol in jajček na oko, seveda vse v majhni količini. Po tem je sledila še močnata s čajem ali belo kavo. Po večerji smo si še bežno ogledali predel mesta v bližini našega hotela. Občudovali smo izložbe, reklamno neonsko razsvetljavo in velik promet. Vstopnice za gledališča ali kino so bile tako drage, da sva se s kolegico odločili da gre-

va raje spat. Vedeli sva pa tudi, da naju čaka še naporni dan. Spali sva zelo dobro in nič naju ni motil mestni ropot.

1. maja smo zajtrkovali v jedilnici hotela, kjer smo spali. Zajtrk je bil zelo obilen: kruh, bela kava ali čaj, surovo maslo, dve vrsti džema, jajček na oko s šunko in limonov kompot. Ob 9. uri nas je čakal avtobus in prijazna ljubljanka nam je razkazala London. Najprej smo si ogledali Buckinghamsko palačo (kraljevo palačo). Pred palačo stoje stražarji, oblečeni v črne hlače, živordeče suknjiče, okrašene s pozlačenimi gumbi in z velikimi črnimi kučmami iz medvedje kože. Kadar se zamenja straža, je pred to palačo majhna ceremonija; prisostvuje konjenica in godba. Pred palačo stoji ogromen spomenik z vodometi in raznimi simboli, ki je posvečen kraljici Viktoriji. Nato smo se odpravili k Westminsterški opatiji, to je ogromna cerkev, kjer se opravljajo vsi kraljevski obredi. V njej so tudi grobnice vseh angleških kraljev in največjih angleških pesnikov. Cerkev so začeli graditi že leta 605 in so jo potem polagoma večali. Od tu smo nadaljevali našo vožnjo mimo parlamenta (Houses of Parliament), to je vladne palače ali hiše miru, kot jo imenujejo Angleži. Stavba stoji ob reki Temzi. Poleg parlamenta stoji znamenit stolp Big-Ben, ki ima zvon težak 13 ton in znamenito uro, ki gre že več stoletij točno. Peljali smo se mimo velikih cerkva, nato na Trafalgarški trg, kjer stoji velik Nelsonov spomenik, obdan z velikimi vodometi. Nasproti tega trga je velika nacionalna galerija, v kateri je shranjenih preko 4.000 umetniških slik. Nadaljevali smo krožno vožnjo po Londonu, kjer nas je naša vodnica opozarjala na vse znamenitosti, tako na ulice poklicev (n.pr. novinarji imajo svojo ulico), ogledali smo si katedralo sv. Pavla in znameniti Tower (londonska trdnjava), kjer imajo muzej in kraljevo zakladnico. Popoldne smo bili prosti, da smo si lahko še sami ogledali mesto. S kolegico sva šli v muzej voščeni figur Madam-Tussaud's, kjer so upodobljeni v naravni velikosti najpomembnejši ljudje z vsega sveta. Med drugimi državnikmi sva spoznali tudi našega maršala Tita. V kleti pa imajo upodobljene največje zločince. Po tem ogledu sva odšli v samopostrežno restavracijo, kjer sva pili čaj z mlekom, ki je stal 6 peninj, to je približno 42,- din. Nato sva odšli z manjšo skupino v veliko petnadstropno veleblagovnico, katero po velikosti in izbiri sploh ne moremo primerjati z našimi jugoslovanskimi veleblagovnicami. Utrujene od različnih vtisov sva se

vrnili v hotel. Po večerji smo napravili zopet skupni izlet v najbolj prometni del mesta. Ker nam vreme ni bilo naklonjeno smo se kmalu mokri vrnili v hotel.

/se nadaljuje/

Jakše in Hrovat

PERSONALNE VESTI

Junija in julija so prišli v podjetje:

Samo Medić, Štefanija Maznik, Ivan Špringer, Štefanija Zajc, Veronika Štraus, Marija Pungerčar, Ana Seničar, Anica Horvat, Jožefa Gutman, Zlata Bratina, Katica Kolar, Marija Bučar in Ljubica Baša.

Odšli so: Pavla Gliha, Albina Plut, Stanko Kolenc, Alojz Povše, Stanka Dolmovič, Marjana Štine, Marija Jerman.

Stanje zaposlenih na dan 25/7-1961 je 724. Od tega 216 moških in 508 žensk. Uslužbencev je 82, delavcev 631, vajencev pa 11.

SINDIKALNA

Kaj vse lahko doživi človek, če spregleđa datum, nam je povedala ena izmed izvoljenih delegatk za občinsko sindikalno konferenco. Kot po navadi je prisopihala že z malo zamude pred vrata sindikalne dvorane. Zelo previdno je odprla vrata, da ne bi motila že pričete konference. Toda začudeno je ugotovila, da je prva udeleženka. Ko se je odđahnila, ji je stvar postala sumljiva. Še enkrat se je hotela prepričati o svoji točnosti in ugotovila, da je prišla na konferenco le 23 ur in 45 minut prezgodaj.

Verjetno so tudi ostali naši delegati spregledali datum na vabilu, in ne samo datum, ampak celo letnico, ker jih določenega dne sploh ni bilo na konferenco. Ob tej priliki jih še posebej obveščamo, da konference ne bo.

S.B.

Na svoji tretji seji dne 22/8-1961 je upravni odbor obravnaval razmere v ekonomski enoti tkalnica. Najprej je predsednik sveta poročal o delu sveta. Po daljši razpravi so člani upravnega odbora sklenili, da se predlaga svetu ekonomske enote tkalnica sledeče:

- 1) svet enote tkalnice naj skliče sestanek, na katerem naj se razpravlja o problemih proizvodnje in medsebojnih odnosih;
- 2) vse nakazane probleme naj svet dokončno uredi. V primeru, da ne bi mogli problemov urediti sami, naj izdelajo predlog upravnemu odboru.

V nadaljevanju se je bil sprejet predlog o dopolnitvi pravilnika o štipendiranju, z dopolnilom, da se gibljivi del štipendije izplača štipendistu za nazaj ob predložitvi spričevala. Predlog naj se predloži v potrditev delavskemu svetu.

Na predlog predsednika upravnega odbora je upravni odbor sklenil, da se določi komisija za pregled reklamiranih oblek. V komisijo so bili imenovani: Franjo Kelner, Bogo Hofbauer in vodja prizadetega oddelka. Komisija je pooblaščen, da rešuje reklamacije, določa bonifikacije in odloča o tem, katero enoto bremeni reklamacija in v kakšni višini.

Delavski svet je na svojem tretjem zasedanju obširno razpravljajal o polletnem obračunu podjetja in ga potrdil.

Zaradi nizkih cen, ki jih abonenti plačujejo za kosila in enolončnice, je menza delala z izgubo. Zato je delavski svet sklenil, da podjetje krije izgubo menze, ki je nastala do 1/9-1961. Za kosilo in enolončnice se postavijo nove cene, ki so nekoliko višje od dosedanjih. Tuji abonenti pa naj plačujejo hrano po ekonomski ceni. Nadalje se menzi iz sklada skupne porabe podjetja dodeli din 500.000 za obratna sredstva.

Po daljšem razgovoru o predlogu pravilnika o delitvi čistega dohodka je delavski svet sprejel sklep:

- 1) predlog pravilnika o delitvi čistega dohodka se načelno potrdi;
- 2) za mesec avgust naj se izdelaja poizkusni obračun;
- 3) pravilnik o delitvi čistega dohodka bo veljal od 1/8-1961.

Delavski svet je na predlog upravnega odbora določil komisijo za potrjevanje norm in cenikov del ter komisijo, ki bo pregledala nedokončane stanovanjske hiše tistih pri -

javljencev, ki so pripravljene vzeti na stanovanje naše delavce in sestavila predlog medsebojne pogodbe.

Nadalje je delavski svet sklenil, da podjetje plačuje 1 % prispevek od osebnih dohodkov Občinskemu ljudskemu odboru Metlika za komunalne zadeve in Občinskemu ljudskemu odboru Novo mesto za gradnjo bolnice.

Soglasno pa je bil sprejet tudi predlog o dopolnitvi pravilnika o štipendiranju. Dopolnitve pa veljajo s 1/9-1961.

Na koncu je bilo na predlog članov delavskega sveta sklenjeno, da se v drugi polovici septembra organizira izlet v Varaždin v tovarno Varteks za člane delavskega sveta in upravnega odbora.

Na svojih zasedanjih so sveti razpravljali o proizvodnji od meseca maja do julija in nato o polletnem obračunu. Ugotovili so, da so rezultati na splošno ugodni, glavna pomanjkljivost pa je kvaliteta izdelkov. S tem v zvezi so bili sprejeti tudi ustrezni sklepi. Sprejeti so bili tudi pravilniki o kvaliteti proizvodov, ki bodo najprej dva meseca v poizkusnem obračunu, nakar jih bodo dokončno potrdili. Pravilnik o kvaliteti v tkalnici pa je že dokončno potrjen.

Prav tako so sveti obravnavali in sprejeli ocenitev delovnih mest v posamezni enoti. Na zadnjih zasedanjih sveta pa so bile izvršene individualne ocene delavcev po delovnih mestih, oziroma bile postavljene točke za posamezne artikle in za stoo odstotno izvrševanje norm na delovnih mestih.

Na tretjem zasedanju sveta tkalnice so razpravljali poleg drugega tudi o razmerah v tkalnici. Na osnovi sprejetega sklepa se je nato izvedel masovni sestanek v tkalnici, kjer so se porazgovorili o vseh nepravilnostih.

S.M.

POLLETNA KONFERENCA NAŠE SINDIKALNE PODRUŽNICE

Štiri mesece po volitvah v organe delavskega samoupravljanja je vodstvo naše sindikalne podružnice v Novem mestu sklicalo polletno sindikalno konferenco. Namen konference je bil, da se kritično pregleda in oceni delo podružnice in organov delavskega samoupravljanja.

Konference sta se udeležila tudi predstavnika Okraj-

nega in Občinskega sindikalnega sveta. Žal pa se člani kolektiva konference niso udeležili v takem številu, kot je bilo pričakovati zlasti z ozirom na važne zadeve, ki so se na konferenci obravnavale.

Poročilo o delu upravnega odbora sindikata in samoupravnih organov ter o gospodarskem stanju podjetja v prvem polletju letošnjega leta je podal sekretar organov samoupravljanja Jože Udovič.

Od zadnjega občnega zbora, ki je bil 5. marca letos pa do konference je upravni odbor sindikalne podružnice imel 7 rednih sej. Na teh sejah je upravni odbor obravnaval in reševal razne probleme sindikalne organizacije in podjetja. Na pobudo sindikalnega vodstva so bili sklicani tudi masovni sestanki kolektiva, kjer so bili članom pojasnjeni tekoči problemi podjetja. Zlasti obširno je bil obrazložen nov sistem delitve čistega dohodka in osebnih dohodkov v zvezi z novim gospodarskim sistemom v državi. Sindikalni upravni odbor je razpravljal tudi o strokovnem izobraževanju naših delavcev, a tega problema zaradi pomanjkanja potrebnih prostorov ni uspel rešiti.

Ker smo naše podjetje razdelili na ekonomske enote je bilo nujno, da te enote gube tudi svoje samoupravne organe. Tako vodi sedaj naše podjetje poleg 37-članskega delavskega sveta in 9-članskega upravnega odbora tudi 5 svetov enot, ki štejejo od 11 do 21 članov. Delavski svet in upravni odbor ter sveti enot pa imajo tudi svoje komisije. Tako se v našem podjetju, ki šteje 713 članov, udeleži v organih delavskega samoupravljanja 216 tovarišev in tovarišic, kar je $\frac{1}{3}$ vseh zaposlenih.

Že takoj v začetku dela novih samoupravnih organov so se pokazali pozitivni rezultati. Člani svetov z vso resnostjo razpravljajo o gospodarjenju v enoti. Zavedajo se, da so osebni prejemki vsakega zaposlenega odvisni od gospodarjenja v enoti kakor tudi v podjetju kot celoti.

Po vsestranskih predhodnih pripravah so sveti enot sprejeli svoje pravilnike o kvaliteti. Namen teh pravilnikov je, da se izboljša kvaliteta izdelkov. Osebe, ki so k temu pripomogle, primerno nagraduje, tistim pa, ki so s svojim nevestnim delom povzročili slabšo kvaliteto, zmanjšuje osebne prejemke.

Uvedba pravilnikov o kvaliteti je bila nujna tudi zaradi novega sistema delitve osebnih dohodkov, ki sedaj poleg količinske proizvodnje upošteva tudi kvaliteto teh izdelkov.

Po navodilih za izdelavo pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov se je takoj pristopilo k pripravam za izdelavo teh pravilnikov. Pri izdelavi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov smo se odločili za točkovni sistem. Komisije za osebne dohodke posameznih enot so po več sestankih izdelale predloge ocen delovnih mest, ki so bili na sejah svetov z manjšimi popravki tudi sprejeti. Posebna komisija pa po smernicah delavskega sveta izdeluje predlog splošnega dela obeh pravilnikov. Izdelava teh pravilnikov je v zaključni fazi ter se v zadnjem času že poizkusno obračunava po novem sistemu. Ko bo pravilnik in obračun po njem izdelan, si ga bo kolektiv lahko ogledal, nato pa bo predložen delavskemu svetu v potrditev.

Pri analizi izpolnitve polletnega plana je bilo ugotovljeno, da so rezultati pozitivni, saj je podjetje količinsko preseglo proizvodni plan za 6,47 %, proizvodni finančni plan za 11,80 %, plan prodaje pa je bil presežen za 2,62 %.

Po posameznih ekonomskih enotah je slika naslednja:

Predilnica mikane preje: naj bi izdelala 119.346 kg mikane preje, izdelano pa je bilo 128.823 kg ali 107.93 % postavljenega plana.

Predilnica česane preje je imela v planu 233.505 kg česane preje, izdelanih pa je bilo 282.774 kg ali 121.10 %.

Tkalnica je imela v planu 517.123.000 votkov, narejenih pa je bilo 540.760.000 votkov ali 104.57 % plana.

Apertura je imela v planu 155.138 m² mikanih tkanin, izdelanih pa je bilo 199.849 m² ali 128.82 %. Plan česanih tkanin je bil 258.560 m², napravljenega pa je bilo 199.911 m² ali 77.32 %.

Da je bil plan mikanih tkanin prekoračen, plan česanih tkanin pa ni bil dosežen, je vzrok v spremembi asortimenta tkanin. Naša proizvodnja se mora ravnati po zahtevah tržišča, zato se tudi ne držimo togo postavljenega plana, temveč asortiment izdelkov spreminjamo z ozirom na potrebe tržišča.

Kvaliteta tkanin pa nam ne pokaže tako ugodne slike. Po sprejetih normativih bi morali izdelati blaga II. in III. kvalitete oziroma ostankov 15.801 m, izdelali pa smo ga kar 24.660 m ter s tem prekoračili normativ za 56 %. To pa je seveda neugodno vplivalo na delitev čistega dohodka in na osebne dohodke.

Povprečni zaslužek se je v primerjavi z lanskim letom dvignil za 12,6 % ter znaša v povprečju 20.550 din na za-

poslenega. Ta dvig je predvsem rezultat dviga produktivnosti, delno pa tudi znižanja poslovnih stroškov.

V predilnici mikane preje se je dvignila storilnost za 8,2 %, v predilnici česane preje za 9,4 %, v tkalnici za 7,2 % in v apreturi za 4,25 %.

Finančni plan podjetja je predvideval realizacijo I. polletja v višini 1.615,335.000 din. Blaga in preje pa smo prodali za 1.657,735.000 din. Poslovni stroški za navedene količine so bili kljub prekoračenju planirane prodaje za 1,46% izpod plana. Na to znižanje je med drugim vplivala tudi decentralizacija našega upravljanja, saj so sveti enot na skoraj vseh sestankih obravnavali znižanje poslovnih stroškov ter podvzeli tudi ustrezne ukrepe, da se znižajo. Mislimo pa, da bo zlasti novi pravilnik o delitvi čistega dohodka še bolj vplival na znižanje poslovnih stroškov.

Na delitev dohodka, ki ga je bilo 422,263.000 din ali 135,23 % od planirane vsote, je odločilno vplival nov gospodarski sistem, ki nam pri dobrem gospodarjenju daje dokaj večja materialna sredstva, s katerimi prosto razpolagajo samoupravni organi. Po odbitku obveznih prispevkov družbi ostane podjetju na razpolago še 305,342.000 din čistega dohodka. Od tega smo porabili za osebne dohodke 123,016.000 din.

Čeprav nam kaže polletni obračun zadovoljive rezultate, pa smo zaradi nekaterih novih gospodarskih ukrepov zašli tudi v težave. Te težave so nastale predvsem pri obratnih sredstvih. V prejšnjem sistemu smo med letom ustvarjena sredstva lahko uporabljali kot obratna sredstva vse do zaključnega računa, oziroma do razporeditve na ustrezne sklade. Sedaj pa smo morali takoj ob predložitvi polletnega obračuna izločiti na poseben račun 70 % ostanka čistega dohodka. Ta izločitev sredstev iz obtoka pa je prišla ravno v času mrtve sezone volnarske industrije. Ker nismo pravočasno dobili zaprosenega kredita za prekomerne zaloge, smo imeli daljši čas blokiran račun pri Narodni banki. S prehodom v novo sezono pa se je situacija izboljšala.

K razpravi se je oglasilo več tovarišev. Tako je predsednik delavskega sveta Bojan Brovet govoril o delu delavskega sveta in nakazal svetom enot smernice za njihovo nadaljne delo.

Predsednik upravnega odbora Janez Novak, ki je tudi član komisije za pripravo pravilnika o delitvi čistega dohodka in pravilnika za delitev osebnih dohodkov je povedal v

glavnem točke, ki jih zajema osnutek pravilnika.

Pri delitvi čistega dohodka moramo upoštevati potrebe po finančnih sredstvih za sklade, osebne dohodke, splošne smernice družbenega plana in potrebe perspektivnega razvoja podjetja.

Višina sredstev za osebne dohodke bo v bodoče odvisna od količine proizvedenih artiklov, od kvalitete teh artiklov ter od znižanja poslovnih stroškov. Vsi ti elementi se bodo ugotavljali in obračunavali ločeno po posebnih enotah.

Višino sredstev za osebne dohodke posameznih ekonomskih enot pa ne bremenijo nadomestila, ki se izločajo posebej iz čistega dohodka. Ta nadomestila so: redni letni dopust, državni prazniki, dodatek na leta službe, dodatek za nočno delo, nadurno delo za dela po nalogu direktorja izven delokroga ekonomske ali obračunske enote, prekinitev dela zaradi pomanjkanja surovin, električne energije ali elementarnih nesreč, izredni plačan dopust, dopolnilno delovno razmerje, vsa ostala nadomestila, ki po določbah zakona o delovnih razmerjih oziroma drugih predpisih bremene osebni dohodek, presežek izplačil dajatev po pravilniku o delitvi osebnega dohodka, ki ne more bremeniti drugih sredstev, izguba menze, vsi prispevki in dajatve, ki po veljavnih predpisih bremenijo osebne dohodke, posebne nagrade po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov in nadomestila učinka delavcem, ki imajo pravico do tega nadomestila po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Poleg količine proizvedenih metrov blaga oziroma kilogramov preje bo na maso osebnih dohodkov vplivala tudi proizvedena kvaliteta blaga. Kvaliteta lahko vpliva k povečanju ali zmanjšanju mase za osebne dohodke ter bo razlika v celoti vplivala na osebne dohodke. Za kvaliteto so predvideni naslednji normativi:

za predilnico česane preje	0,3 %
za predilnico mikane preje	0,07 %
za tkalnico	0,76 %
za apreturo	0,32 %

Ti procenti predstavljajo višino popustov na proizvedeno količino zaradi slabše kvalitete in se računajo od prodajne cene. Normativi so postavljeni na osnovi podatkov iz letošnje proizvodnje.

V precejšnji meri bodo na maso osebnih dohodkov vplivali tudi poslovni stroški ekonomske enote. Kot normativ so vzeti planski poslovni stroški, dejanske stroške pa ugotovimo v knjigovodstvu pri zajemanju vseh stroškov. Na višino osebnih

dohodkov bo vplival le del zmanjšanja ali zvišanja poslovnih stroškov. Tako predvideva pravilnik, da bi bile na prihrankih poslovnih stroškov posamezne ekonomske enote udeležene takole:

predilnica česane preje s	17 %
predilnica mikane preje s	17 %
tkalnica z	20 %
apretura s	23 %

Razlika v višini odstotka je zaradi tega, ker ne delajo vse ekonomske enote z isto vrednostjo poslovnih stroškov in zato tudi nimajo enakih možnosti.

V nadaljnji razpravi je tovariš direktor poudaril, da je iz podatkov razvidno, da je finančna situacija podjetja boljša, kot se je sprva pričakovalo. Sistem družbenega upravljanja se stalno izpopolnjuje in z decentralizacijo delavskega samoupravljanja se kolektivom ne daje samo dolžnosti, temveč tudi sredstva, s katerimi naj razpolagajo. Nov gospodarski sistem daje gospodarskim organizacijam na razpolago večja sredstva kot kdaj koli.

Novi sistem je našel marsikatero podjetje nepripravljeno in je tako zašlo v težko situacijo. V državi so na zalogi velike količine blaga, poleg tega pa je bilo tudi veliko blaga uvoženega iz inozemstva. Zaradi take situacije se moramo prilagoditi razmeram ter izdelovati samo kvalitetno blago. Če bodo naši vzorci potrošniku všeč in bodo cene primerne, bomo do konca leta lahko izpolnili plan prodaje, ki je postavljen na 3.230,000.000 din. V bodoče moramo zelo paziti na asortiment in kvaliteto ter ceno naših izdelkov. Razširiti bo treba asortiment tkanin tako, da se izognemo mrtvi sezoni in izdelovati tudi tiste artikle, ki se bodo prodajali v poletnih mesecih.

Veliko večjo pozornost bomo morali v bodoče posvečiti apretiranju blaga. Rekonstruirali smo nekatere oddelke, zgradili in opremili smo predilnico česane preje, povečali tkalnico in s stroji izpopolnili predpripravo tkalnice. Rekonstrukcija apreture pa je nekoliko zaostala. Zato je potrebno čimprej rekonstruirati tudi apreturo, kar pa bomo morali finansirati iz lastnih sredstev. To nam novi gospodarski sistem tudi omogoča z ugodnejšo delitvijo dohodka. Istočasno pa ne smemo pozabiti na gradnjo stanovanj ter sploh na dvig družbenega standarda.

Po novih predpisih moramo sami formirati povečanje obratnih sredstev, ki so nam potrebna s povečanjem proizvodnje.

Ustvarjati moramo lastna devizna sredstva, kar pa bomo lahko dosegli samo z izvozom naših izdelkov. Devizna sredstva so nam potrebna za nabavo novih strojev, ki jih lahko nabavimo samo v inozemstvu. Zaradi tega moramo svojo proizvodnjo organizirati tako, da se bomo lahko pojavili tudi na inozemskem tržišču. Po drugi strani pa moramo težiti za izvozom tudi zaradi tega, ker je naše tržišče s tekstilnim blagom iz naših podjetij že nasičeno. Da bomo v tem uspeli, moramo nujno tudi poceniti našo proizvodnjo.

V primerjavi z inozemskimi proizvajalci proizvajamo mi zelo drago blago. Enako blago, kot ga mi izdelujemo, je v inozemstvu za 30 do 40 % cenejše kot pri nas. Iskati moramo možnosti, da svojo proizvodnjo pocenimo, kar bomo uspeli predvsem z izdelavo blaga iz cenejših surovin ter z boljšo organizacijo in produktivnostjo v proizvodnji. Če primerjamo našo produktivnost s produktivnostjo podobne tovarne v Italiji, vidimo, da zaostajamo v produktivnosti za 12,5% samo pri tkanju.

Nato se je tovariš direktor dotaknil tudi povečanja naše tovarne. Poleg starih tovarniških prostorov rastejo novi moderni poslovni prostori, ki bodo izboljšali težko stanje, v katerem se nahajajo nekateri proizvodni obrati zaradi pomanjkanja prostora. Tudi tehnološka povezava proizvodnje se bo s tem izboljšala. Konstrukcija stavbe je taka, da bo v bodoče možna dozidava in s tem povečanje poslovnih prostorov, ki so nam potrebni predvsem za apreturo. Apreturi bomo morali posvetiti vso pozornost ter jo opremiti predvsem za obdelavo tkanin iz mešanih vlaken kot so terylen, dyolen itd., ki imajo izredno trdnost in se pri pravilnem apretiranju ne mečkajo. Tega blaga sedaj še ne moremo izdelovati, na tržišču pa je po njem veliko povpraševanje, ker je močno in poceni. Ob hali pa se že tudi grade potrebne kopalnice in garderobe, ki nam jih tako zelo primanjkuje. Za to gradnjo bomo uporabili sredstva, ki smo jih rezervirali za gradnjo ambulante. Gradnja novih poslovnih prostorov bo predvidoma končana do konca oktobra. Naročene stroje pa nam bodo verjetno dobavili do konca leta.

Če bomo hoteli v vsem tem uspeti, bomo morali prav vsi na svojem delovnem mestu vložiti še ogromno truda, da bomo lahko tekmovali na inozemskem tržišču in da bomo tudi v bodoče uspevali na domačem trgu. To je naloga, ki jo pred nas postavlja novi gospodarski sistem. Ker imamo poleg tega možnosti, da z dvigom produktivnosti, izboljšanjem kvalitete in z znižanjem poslovnih stroškov dosežemo boljše osebne dohodke, moramo biti za to vsi zainteresirani.

Nadalje so se nekateri tovariši dotaknili tudi dela

mladinske organizacije v podjetju. Ugotovilo se je, da je mladinska organizacija nedelavna, kljub temu, da lahko dobi za svoje delo vsestransko pomoč pri sindikalni in partijski organizaciji. Po širši debati je bil sprejet sklep, da se čimprej skliče izredni občni zbor mladine ter se tam izvoli novo vodstvo in sestavi načrt za bodoče delo.

Predstavniki Okrajnega sindikalnega sveta je nato ugotovil, da je podjetje dobro gospodarilo ter da so samoupravni organi v podjetju uspešno opravili svoje naloge.

Komisija za sklepe je na osnovi poročila in razprave izdelala naslednje sklepe:

- 1) V bodoče se moramo truditi, da bomo povečali dejavnost decentraliziranih organov samoupravljanja in s tem pripomogli k večjim uspehom podjetja.
- 2) Organi delavskega samoupravljanja naj posvetijo vso pozornost razširitvi proizvodnje, izboljšanju kvalitete, dvigu produktivnosti, boljši organizaciji dela in izbiri asortimenta izdelkov. V prvi vrsti pa naj se čimprej izvrši rekonstrukcija apreture.
- 3) V organe delavskega samoupravljanja je treba pritegniti čimveč mladine.
- 4) Predsednik sindikalne podružnice in sekretar Osnovne organizacije ZK podjetja se zadolžita, da v prihodnem tednu skličeta izredni občni zbor mladinske organizacije, kjer naj se izbere nov mladinski komite.
- 5) Pri športnih igrah, katere organizira Občinski sindikalni svet, naj sodeluje čimveč članov kolektiva. Športna dejavnost naj se tudi v naprej razvija po klubih množično ter naj se jim nudi vsestranska pomoč.

Vsi udeleženci so zadovoljni odhajali iz konference, saj so se tu lahko podrobno seznanili z gospodarskim stanjem podjetja, z delom sindikalne organizacije in svojih samoupravnih organov.

Jože Udovič

GASILCI SO DELAVNI

Letos praznujemo 20. obletnico vstaje jugoslovanskih narodov proti fašističnim osvajalcem, 20. letnico pričetka odločilne borbe za nacionalno in socialno svobodo.

V ta namen so formirani v okviru SZDL posebni odbori z nalogo, da pripravijo vsebinsko čim kvalitetnejše in čim **pestrejše** proslave. Seveda se je v to praznovanje vključila tudi gasilska organizacija. Zato je prav, da vse naše delo okrepimo, da se v počastitev 20. letnice vstaje strokovno bolj izpopolnjujemo kot bi se sicer in kot smo se dosedaj ter da se organizacijsko utrdimo. V ta namen se bomo vključili v krajevna praznovanja. Prav bi bilo, da gasilske organizacije v tem letu odkrivajo plošče padlim borcem ter žrtvam fašističnega nasilja iz vrst članov gasilskih organizacij in da zbirajo podatke o njih ter podobno. Gasilska društva naj bi tudi organizirala svojim članom predavanja o revoluciji, o zgodovini naše vstaje, da bi s tem osvežili spomine na narodno osvobodilno borbo.

Tečaj za izprašane gasilce

V mesecu marcu je naše gasilsko društvo priredilo tečaj za izprašane gasilce, katerega se je udeležilo 16 članov. Tečaj je bil v podjetju in je obsegal 8 predmetov. Člani društva so bili vztrajni in disciplinirani. Učenje iz tolikih predmetov za tako kratek čas je bilo precej naporno. Program za izprašanega gasilca zahteva splošno znanje o gasilstvu, tako da je vsak posameznik strokovno usposobljen, da zna prijeti za vsako delo in da pozna vse gasilsko orodje. Osnovni pojmi gašenja, zakon o gasilstvu, gasilska taktika, civilna zaščita, prva pomoč, praktične vaje in preventiva, vse to se danes zahteva od naših članov. Marsikomu se zdi, da je delo gasilcev zelo enostavno, vendar ni tako, njihovo delo je naporno in združeno z morebitno nesrečo. Toda le malokdo ve za njihovo požrtvovalnost, ko rešujejo ljudsko premoženje in sočloveka.

V letu 1960 je naša država imela preko 3 milijarde dinarjev škode pri požarih. Kolikokrat pa bi se ta številka še povečala, če ne bi bili gasilci dan in noč pripravljeni stopiti v akcijo. Pri požarih je izgubilo življenje 36 ljudi, preko 200 pa je bilo ranjenih, nekateri od teh so postali celo trajni invalidi.

V tem letu imamo redne gasilske vaje. I. in II. desetina sta skupaj izvedli 19 gasilskih vaj. Če bo jesen lepa,

bomo plan, ki smo si ga zadali, z lahkoto izpolnili, vendar je pa to tudi odvisno od discipline posameznikov.

V mesecu marcu je bil požarno varnostni teden. Namen tega tedna je, da pospešimo delo preventivnih komisij, da pregledamo obrate in skladišča ter ugotovimo, če so orodje in motorne brizgalne v brezhibnem stanju, če so orodjarne urejene in podobno.

V tednu požarne varnosti smo imeli enkrat nočne in enkrat dnevne vaje. V podjetju smo imeli poizkusne vaje z ognjem, pri čemer se je desetina prizadevala, da bi čim pravilneje pristopila k požaru. Pokazalo se je, da njihova prizadevnost ni bila brez uspeha. Nato smo šli z motorno brizgalno na Krko in tam izvajali delne mokre vaje. Udeležba pri nočni vaji je bila polnoštevna. Zelo zabavno je bilo gledati nekatere člane, kako so prihajali na zborna mesto. Oblačili so se kar po poti, obuti so bili le na pol, en čevelj v roki drugi na nogi, vsak je hotel biti prvi, a ko so se postrojili pred orodjarno, so bili že vsi oblečeni. Po vaji so pripovedovali, kako so ravno zaspali pa je nenadoma zaropotal zvonec in jih zbudil iz sna. Vaje so bile končane ob eni uri ponoči. Vsi veseli, da je vse lepo uspelo, smo veselih obrazov odšli k počitku.

Stanko Vavpotič

SPLOŠNA PROBLEMATIKA NABAVE SUROVIN

Kot proizvajalci volnenih tkanin in volnene preje uporabljamo v našem podjetju predvsem volnena vlakna. Od tega odpade največ na česanec (kamcug) iz katerega izdelujemo v predilnici v Metliki česano volneno prejo (česanko). Za predilnico mikane volnene preje pa uporabljamo domačo volno, stanično volno, razne volnene odpadke in razno sintetiko.

Surovine, katero uporabljamo v obeh predilnicah, delimo na uvožene in domače. Pod uvožene surovine spada: česanec, inozemska volna, razna sintetična vlakna kot n.pr. nylon, grilon, perlon itd. Vse uvožene surovine nabavlja podjetje preko raznih uvoznih firm, plača pa jih z devizami.

Po do sedaj veljavnih predpisih je vsem tekstilnim tovarnam, ki so uvažale surovine, dodeljevalo devizna sredstva "Združenje tekstilne industrije FLRJ" po posebnem ključu. Ta-

ko smo na sestankih tega združenja prejeli vsako jesen avans deviznih sredstev za prihodnje leto, razlika do plana pa je bila dodeljena naknadno med letom.

Višina dodeljenih sredstev, ki je temeljila na letnem planu posameznega podjetja, je bila preračunana na povprečno nabavno ceno surovin, ki jih je posamezno podjetje uvažalo. Pri takem načinu razdeljevanja deviznih sredstev je bila vsakemu podjetju že v naprej zajamčena normalna oskrba s surovinami, seveda pod pogojem, da je bil plan realno postavljen in da podjetje ni kupovalo med letom surovin, dražjih od povprečne tržne cene, na osnovi katere je bila določena kvota. Zaradi stalnega nihanja cen inozemske volne na svetovnem tržišču pa je bil tak sistem razdeljevanja deviznih sredstev često zelo neugoden za končne koristnike. Dodeljena sredstva so bila vezana na razne termine, tako da je podjetje lahko odkupovalo devize le v določenem obdobju. Na tak način podjetje ni imelo možnosti sklepanja poslov za posamezne pošiljke volne v obdobju, ko je bila njena cena najugodnejša. Če pogledamo samo obdobje zadnjih treh let, lahko ugotovimo, da so nam bila devizna sredstva za volno, razdeljena največ na spomladanske termine, to je obdobje, ko je cena volni najvišja. Zaradi premalih zalog volne smo jo bili tako prisiljeni kupovati v najbolj neugodnem času. Taka situacija nas je dovedla v letu 1959 pri nabavi česanca do povprečne nabavne cene 116,40 d/lbs (dolarcenta po libri), medtem ko je znašalo povprečje za isti česanec le 105, d/lbs, če upoštevamo najnižje cene, na osnovi katerih nam je bil postavljen devizni plan. Nabava take relativne drage surovine pa je imela za posledico količinski manjko. Pripetilo se je celo to, da smo kljub neštetim prošnjam in urgencam ostali sredi sezone za krajši čas brez vsake zaloge česanca.

Kakšna je izguba, ki jo posamezno podjetje lahko utrpri zaradi nepravilnih gospodarskih instrumentov, si lahko predstavljamo iz sledečega primera:

V letu 1960 je naše podjetje porabilo skupno 593.596 kg česanca. Če računamo povprečno nabavno ceno 116 d/lbs ali 1885.60 din za 1 kg, predstavlja to skupno nabavno vrednost 1.119,284.617 din. Če bi podjetje isto količino česanca nabavilo v bolj ugodnem času in s tem doseglo nižjo povprečno nabavno ceno vsaj za 6 d/lbs ali 97.53 din, bi na ta način lahko prihranilo 57,893.417 din.

Iz zgornjega primera lahko ugotovimo, da že najmanjša razlika znižanja nabavne cene lahko pomeni ogromen prihranek.

Vse po staremu sistemu dodeljene devize izražene v deviznih dinarjih, so bile na bazi 1 ₤ = 300 din. Iz naslova "Za volno" pa se je lahko kupovalo inozemsko volno in česanec. Tako smo leta 1958 in 1959 kupovali poleg česanca tudi večje količine inozemske volne, katero smo dali v predelavo (izdelavo česanca) v nekatera večja tekstilna podjetja, katera naj bi imele proste kapacitete. Tak način predelave volne pa se niti v enem primeru ni obnesel, ker takozvanih prostih kapacitet dejansko ni bilo. Posamezne količine volne smo pošiljali iz tovarne v tovarno, prepotrebni česanec pa smo dobili šele po preteku več mesecev, v enem primeru celo po enem letu. Poleg tega pa je sama evidenca nad količinami v takšnih primerih skrajno otežkočena. Tudi potrebna dokumentacija s strani predelovalca je bila največkrat zelo komplicirana, ker je vsako podjetje hotelo obračunati predelavo na tak način, da je zaračunalo vrednost dela in vrednost surovine in si s tem dvigalo svoj bruto produkt. Na osnovi slabih izkušenj take predelave smo v letu 1960 nabavljali izključno le česanec iz uvoza. Zanimivo je pri tem tudi dejstvo, da je po podatkih, ki jih imamo na razpolago, uvoženi česanec iste kvalitete cenejši od domačega, dobljenega iz predelave lastne volne.

Že v jeseni leta 1960 je naše podjetje prejelo v obliki avansa za leto 1961 214.237 deviznih dinarjev za nabavo česanca in volne s sledečimi termini: oktober 1960, januar 1961, februar 1961, marc 1961, april 1961.

Del te dodeljene vsote smo porabili za nabavo inozemske mazamet volne pri domačih podjetjih, del pa smo porabili za nabavo specialne uvožene preje, predvsem višjih številkih proizvodnja katerih v lastni predilnici ni rentabilna. Za vso ostalo razliko pa smo nabavili česanec po relativno zelo ugodnih cenah. Sklenili smo pogodbe za česanec standardnih tipov za celo prvo polletje 1961 hkrati s sukcesivno nabavo. Tako smo dosegli nizko ceno za celih šest mesecev, čeprav je pozneje cena znatno porasla.

Po novih gospodarskih predpisih, ki so izšli v letošnjem letu, pa so pri nabavi česanca nastali nekateri problemi.

Po pojasnilu komiteja za zunanje trgovine spada česanec na blagovno listo z generalnim dovoljenjem. Na isto listo spadajo še istočasno uvožene barve in kemikalije, kakor tudi vsi uvoženi rezervni deli. Višina dodeljenih deviznih sredstev v letošnjem letu po generalnem dovoljenju pa predstavlja le 80 % od sredstev porabljenih v lanskem letu. Poleg tega je 10 % tako oddeljenih deviz vzhodnih, katere ne moremo uporabiti za nabavo česanca. Ker predstavlja končni rezul-

tat dodeljenih sredstev le 70 % od lanskoletne nabavne vrednosti, obstoja možnost, da podjetje ne bo moglo nabaviti dovoljne količine česanca za redno proizvodnjo. Od zgornjih 70% moramo odšteti še nekaj deviz za rezervne dele in barve, katerih nabava je neobhodnospotrebna, Da takšanneugodna situacija ne bi dovedla do resnih posledic, smo že sedaj ukrenili vse potrebno, da se ta edinstveni primer reši na tak način, da bi se nabava česanca vršila iz generalnega dovoljenja. Upamo, da bo ta naša upravičena zahteva tudi ugodno rešena.

Drugi problem, ki nastane v zvezi z nabavo česanca preko generalnega dovoljenja, pa je tak, da zahtevajo uvozniki 100 % pokritje obratnih sredstev, takoj ko prispe blago na jugoslovansko mejo, kar postavlja nekatera podjetja v težaven položaj. Ker je novi sistem zajel prve količine česanca, namenjene za drugo polletje, ravno v mrtvi sezoni, se je znašlo podjetje še v težji situaciji. Vendar nam je uspelo tudi ta problem rešiti s pomočjo dobljenega kredita, tako da se situacija glede odkupa deviz počasi normalizira.

Poleg česanca in inozemske volne nabavljamo iz uvoza še sledeče surovine: stanični česanec, lilion in merinovo. Vsa ta umetna vlakna pa nabavljamo za dinarska sredstva s pomočjo kompenzacijskih poslov, tako da naš devizni račun ni obremenjen.

Od domačih surovin smo v zadnjih letih nabavili največ merino in polmerino volne. Merino in polmerino volno smo kupovali izključno preko aukcijskega mesta. Pri nabavi teh voln pa smo stalno koristili regres in sicer za merino volno 1.600 din za 1 kg ter za polmerino volno 880 din za 1 kg prane volne. Regres so lahko koristila le tista podjetja, ki so uvažala inozemsko volno in plačevala prispevek od fakturnega zneska, obračunanega franko vagon jugoslovanska meja. Ta prispevek pa je bil namenjen izključno za izenačenje cen domačih in uvoženih tekstilnih surovin. Kljub koriščenju regresa pa je končna nabavna cena te volne zelo visoka. Že regresirana prana merinka stane 1800 din za 1 kg, polmerinka pa 2000 din za 1 kg. Iz stopnje regresa za posamezno vrsto volne ter iz različnega izkoristka pa nastopa nenormalno razmerje cen, tako da je merinka kot boljša volna cenejša od polmerinke. Ker smo že v letošnjem letu lahko nabavili mazamet volno za dinarska sredstva, smo nabavo domače merinke in polmerinke popolnoma opustili. Glavni razlog temu je znatno nižja cena mazamet volne od domače volne. Tudi domača volna se prodaja podjetjem po določenem ključu, ki ga odredi Savet tekstilne industrije FLRJ. Izkoristek, izražen v procentih, določi posebna komisija na osnovi laboratorijske analize. Rezultat analize pa je obvezen

tako za kupca kot za prodajalca. Kvaliteta domače volne je čisto zelo neenakomerna in vsebuje v primerjavi z inozemsko mnogo več umazanije, peska in drugih vegetabilnih primesi. Tudi procent izkoristka je pri domači volni znatno nižji.

Od ostalih domačih surovin nabavljamo še stanično volno od kombinata Loznica. Kvaliteta stanične volne je povsem zadovoljiva in tudi dobavni roki so zelo ugodni.

Iz navedenega lahko zaključimo, da je v zvezi z nabavo surovin še precej problemov, s katerimi se vsak dan srečujemo, a v večini primerov ne po lastni krivdi.

B.B.

NEKAJ NAVODIL ZAKONA O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

Pogrebna

Po 67. členu ZZZ pripada pogrebna v določenem pavšalnem znesku:

- a) zavarovancu za umrlega družinskega člana, ki je imel pravico do zdravstvenega zavarovanja pod pogojem, da je dejansko oskrbel pogreb;
- b) družinskemu članu za umrlega zavarovanca ne glede na to, ali ima pravico do zdravstvenega zavarovanja, vendar pod pogojem da je dejansko oskrbel pogreb.

V krog oseb, ki imajo kot družinski člani pravico do pogrebnine v določenem pavšalnem znesku spadajo: zakonci otroci, starši, očim, mačeha, stari starši, bratje, sestre, vnuki (pod pogojem, da so živeli z zavarovancem v družinski skupnosti). Vsi ostali sorodniki se smatrajo kot tretje osebe, ki se jim v primeru, da oskrbe pogreb umrlega zavarovanca, povrnejo le dejanski stroški pogreba največ do višine pavšalnega zneska, ki je določen za pogrebnino.

V primeru, da pogreb zavarovanca oziroma družinskega člana ni mogel biti izvršen (na primer, kadar truplo umrlega ni bilo najdeno, ker se je utopil ali pa ga je zasul snežni plaz in podobno), se pogrebna ne izplača.

Višina pogrebnine

Po sklepu skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanja Novo mesto so za področje tega zavoda določeni za pogrebnine tile pavšalni zneski od 1/1-1960 dalje:

- 1) za otroke do 1. leta starosti 4.000 din
- 2) za otroke od 1. do 7 let starosti 7.000 din
- 3) za otroke od 7. do 14 let starosti 12.000 din
- 4) za zavarovane osebe nad 14 let starosti 18.000 din.

Stroškov za prevoz umrlega iz kraja smrti v kraj, kjer ga žele sorodniki pokopati, zavod za socialno zavarovanje ne plača. Če oskrbi pogreb tretja oseba ali gospodarska organizacija, plača zavod le dejanske stroške za pogreb, vendar največ do pavšalnega zneska, do katerega bi imela pravico družina oziroma zavarovanec, če bi on oskrbel pogreb.

Kot dejanski stroški potreba se smatrajo stroški običajnega civilnega pogreba.

Uveljavljanje pogrebnine

Pogrebnino uveljavi oseba, ki je upravičena do povračila stroškov, pri podjetju na podlagi potrdila matičarja o smrti zavarovanca oziroma družinskega člana.

Posmrtnina

Po 47. in 48. členu zakona o socialnem zavarovanju imajo pravico do posmrtnine po smrti zavarovanca družinski član, ki jih je do svoje smrti preživeljal.

Pravico do posmrtnine ima tudi zaposleni zakonec, če se ne ukvarja s samostojnim poklicem ali če ima manj kot 2.000 din mesečnega dohodka od odraavljanja samostojnega poklicnega dela oziroma, če znaša njegova davčna osnova manj kot 24.000 din letno. Zakonec se ukvarja s samostojnim poklicnim delom, če opravlja zasebni poklic oziroma obrt. Delo, ki ga opravlja zavarovančev zakonec na lastnem kmetijskem posestvu, se ne šteje za opravljanje samostojnega poklicnega dela in ima tak zakonec pravico do posmrtnine.

Posmrtnina se izplača vdovi in otrokom, če teh ni, pa staršem, če pa tudi teh ni, bratom, sestram in vnukom po enakih delih.

Višina posmrtnine

Posmrtnina se izplača v znesku enomesečnega polnega nadomestila plače. Kot polno nadomestilo plače razumemo nadomestilo v:

- a) 100 % od osnove za nadomestilo, če je smrt posledica TBC, nesreče pri delu ali poklicnega obolenja;
- b) 90 % od osnove za nadomestilo, če je smrt posledica drugih vzrokov. Če umre oseba, ki ni več v delovnem razmerju, pa je dopolnila pogoje in predložila zahtevek za priznanje pravice do pokojnine ali invalidnine, se upravičenim družinskim članom izplača enomesečna pokojnina ali invalidnina v znesku, ki bi šel zavarovancu, ko bi mu bilo priznано svojstvo uživalca pokojnine oziroma invalidnine. V tem primeru izplača posmrtnino socialno zavarovanje, ne pa podjetje.

Uveljavljanje posmrtnine

Posmrtnino uveljavi upravičena oseba pri podjetju na podlagi:

- a) poročila o smrti zavarovanca;
- b) evidenčnega lista s podatki o plači za zadnje tri mesece pred mesecem, v katerem je nastopila smrt, oziroma pred mesecem, v katerem je zavarovanec stopil v stalež nezmožnih za delo, če je umrl medtem, ko je bil v staležu.

Otroški dodatek

Kdo ima pravico do otroškega dodatka:

Pravico do otroškega dodatka imajo:

- a) delavci in uslužbenci, ki so zaposleni s polnim rednim delovnim časom;
- b) osebe, ki opravljajo samostojno poklicno delo in so socialno zavarovane po posebnih predpisih ali pogodbi, če je ta pravica določena v pogodbi ali po posebnem predpisu;
- c) uživalci osebne pokojnine in otroci, ki so uživalci družinske pokojnine ter uživalci invalidske pokojnine;
- d) člani predstavniških teles, organov oblasti, ki dobivajo za svoje delo stalno nagrado;
- e) izvoljene osebe, ki opravljajo stalne dolžnosti za stalno nagrado v družbenih organizacijah, če jim je to delo edini ali glavni poklic.

Pogoji za pridobitev pravice do otroškega dodatka:

Delovna doba

- a) delavci in uslužbenci, ki po dokončanem strokovnem usposabljanju, oziroma po končanem šolanju v nižjih ali srednjih strokovnih šolah in fakultetah stopijo v delovno razmerje, dobijo pravico do otroškega dodatka z dnem ko nastopijo delo;
- b) drugi delavci in uslužbenci dobijo pravico do otroškega dodatka, ko so zaposleni s polnim rednim delovnim časom nepretrgoma 12 mesecev, ali pa so v zadnjih dveh letih s prekinitvami zaposleni skupaj 20 mesecev;
- c) delavke in uslužbenke - matere, ki same preživljajo svoje otroke, dobijo pravico do otroškega dodatka z dnem, ko se zaposlijo, ne glede na trajanje prejšnje delovne dobe.

Smatra se, da zavarovanka sama preživlja svojega otroka, če je otrok nezakonski in za njega nima priznane očetovstva, ter ne dobiva preživnine. Ravno tako se smatra za mater, ki otroka preživlja sama, tudi vdova.

Imovinsko stanje

Če poseduje zavarovanec lastno kmetijsko premoženje, od katerega presega temeljna dohodnina na družinskega člana 250 din letno, nima pravice do otroškega dodatka.

Drugače pa se mu prizna otroški dodatek in sicer: če znaša temeljna dohodnina do 50 din na družinskega člana, se ga uvrsti v skupino od 50 do 150 din v skupino B in od 150 do 250 din v skupino C. Višina otroškega dodatka pa je odvisna od števila otrok.

Na pravico do otroškega dodatka vpliva tudi imovinsko stanje sorodnikov, na katerih posestvu živi zavarovanec ali njegovi ožji družinski člani, s tem da se temeljna dohodnina takega posestva deli na toliko enakih delov, kolikor polnoletnih družinskih članov živi na tem posestvu.

Koristnik otroškega dodatka je dolžan v roku 15 dni javiti spremembo o imovinskem stanju. Če podeduje posestvo, vpliva to z dnem, ko ga dobi, na otroški dodatek. Če pridobi posestvo na drug način, pa z dnem, ko je bilo novo zemljišče vknjiženo na upravičenca.

Če se spremenijo okoliščine, ki so izključevale pravico do otroškega dodatka, oziroma zaradi katerih je upravi-

čencu pripadal zmanjšani dodatek (kar mora biti ugotovljeno z aktom pristojnega državnega organa), dobi upravičenec pravico do otroškega dodatka oziroma se mu dodatek poveča:

- 1.) če odtuji (proda, zamenja, podari) posestvo ali del posestva - po 6 mesecih od dneva, ko je bila nastala sprememba vpisana v zemljiško knjigo;
- 2.) če se odpove dediščini oziroma dednem delu posestva - od dneva zapustnikove smrti;
- 3.) če izroči posestvo zemljiškemu skladu, kmečki delovni zadrugi ali kmetijskemu posestvu in če odstopi posestvo v brezplačno obdelovanje kmetijski zadrugi - od prvega dne prihodnjega meseca;
- 4.) če preneha zakup naspol - po 6 mesecih od predložitve prijave, da je zakupna pogodba prenehala;
- 5.) če se posestvo razlasti - od prvega dne prihodnjega meseca;
- 6.) če zavarovanec zapusti družino sorodnika, ki je lastnik kmetijskega posestva - od prvega dne prihodnjega meseca po zapustitvi družine lastnika posestva;
- 7.) če zavarovanec opusti zasebni poklic - od prvega dne prihodnjega meseca po odjavi obrti.

Za katere otroke gre otroški dodatek

Otroški dodatek pripada za vse otroke, ki jih upravičenec dejansko preživlja in sicer:

- a) za zakonske, nezakonske, za pastorko, vnuko in druge otroke, vzete na preživljanje, ki so brez staršev;
- b) za vnuko in otroke, ki jih je upravičenec vzel k sebi, da jih preživlja, pripada otroški dodatek tudi tedaj, če imajo starše, pa so ti popolnoma ali trajno nezmožni za pridobivanje ali prestajajo kazen, ali jim je odvzeta roditeljska pravica ali pa so zapustili državo oziroma je njihovo prebivališče neznano, pod pogojem, da niti starši, niti otroci nimajo dohodkov, s katerimi bi se lahko preživljali.

Do kdaj pripada otroški dodatek

Otroški dodatek pripada redno do dopolnjenega 15. leta otrokove starosti, nad tem letom pa samo za otroke, ki se šolajo in za otroke, ki so trajno nezmožni za delo. Ta nezmožnost se mora dokazati z izvidom Invalidske komisije, pod pogo-

jem, da je nezmožnost nastala preden je otrok dopolnil 15. leto starosti.

Za otroke, ki so dopolnili 15. leto starosti in so na rednem obveznem osemletnem šolanju, pripada otroški dodatek, dokler ne dokončajo tega šolanja, toda najdlje do konca koledarskega leta, v katerem dopolni otrok 15 let starosti. Za otroke padlih borcev in otroke žrtev fašističnega nasilja pripada otroški dodatek do dokončanega šolanja, to je do dokončanega obveznega osemletnega šolanja.

Za otroke, ki se šolajo na srednjih in srednjih strokovnih šolah, pripada otroški dodatek do konca predpisanega rednega šolanja, toda najdalj do konca koledarskega leta v katerem dopolni otrok 19. leto starosti.

Za otroke, vajence in učence strokovnih šol s praktičnim poukom pripada otroški dodatek do konca rednega šolanja oziroma do konca strokovnega šolanja, toda najdalj do konca koledarskega leta, v katerem dopolni otrok 19. leto starosti.

Za otroke, ki se šolajo na fakultetah oziroma višjih šolah in akademijah, pripada otroški dodatek do konca predpisanega rednega šolanja, toda najdalj toliko časa po preteku koledarskega leta, v katerem je otrok dopolnil 25 let starosti, kolikor je na posameznih fakultetah določeno za redno šolanje.

Zavarovancem, ki so plačani v stalnem mesečnem znesku, se prizna otroški dodatek od prvega naslednjega meseca, ko si zavarovanec to pravico pridobi (če se zavarovancu rodi otrok 3. dne v mesecu, mu gre otroški dodatek od prvega naslednjega meseca in ne od dneva rojstva). Če je zavarovanec plačan v urnem znesku, mu gre pravica do otroškega dodatka z dnem, ko si to pravico pridobi (če je otrok rojen 3. dne v mesecu, mu otroški dodatek pripada od tega dne dalje).

Otroški dodatek se prizna zavarovancem največ za tri mesece nazaj od dneva vloženega zahtevka. Za uveljavitev pravice do otroškega dodatka je dolžan vsak zavarovanec predložiti sledeča dokazila:

- 1) Priglasnico za otroški dodatek na kateri je dolžan izpolniti vsa vprašanja, ki so v njej navedena. V priglasnici je treba navesti točne rojstne podatke otroka in njegovo bivališče, ime in priimek lastnika hiše, v kateri stanuje zavarovanec s svojo družino in sorodstveno stanje do lastnika hiše.
- 2) Sestavni del priglasnice je tudi potrdilo o zaposlitvi, katero izpolni delodajalec. Pri tem je treba paziti, da se

v tem potrdilu navede vse zavarovančeve zaposlitve najmanj za 2 leti nazaj od dneva vložitve zahtevka za otroški dodatek. Prejšnje zaposlitve se točno prepisejo iz delovne knjižice.

- 3) Sestavni del priglasnice je tudi izjava o gmotnem stanju, katero potrdita dve priči in zavarovanec, ki z lastnoročnim podpisom jamči, da so vsi podatki v priglasnici resnični. To overovi podjetje ali pa Občinski ljudski odbor.
- 4) Sestavni del priglasnice je tudi davčno potrdilo, v katerega vnese pristojna uprava za dohodke davčni predpis od predlagatelja otroškega dodatka oziroma od sorodnikov, na katerem posestvu zavarovanec živi.
- 5) Končno je tudi sestavni del priglasnice potrdilo o preživljanju otrok, ki ga izpolni občinski ljudski odbor.
- 6) Predlagatelj otroškega dodatka je dolžan dostaviti poročilo o rojstvu za vse otroke za katere uveljavlja pravico do otroškega dodatka.
- 7) Če so otroci dopolnili 15. leto starosti mora predlagatelj predložiti zanje potrdilo o šolanju.
- 8) Če zavarovanec pridobi posestvo ali ga odtuji, je dolžan dostaviti v zvezi s tem dokazila (kupno pogodbo, sklep o dedovanju, sklep o odtujitvi zemljišča itd).
- 9) Če uveljavlja pravico do otroškega dodatka nezakonska mati, ki nima predpisane delovne dobe (12 mesecev ali 20 mesecev v zadnjih 2 letih), mora dostaviti potrdilo o priznanju očetovstva nezakonskega otroka.

Odločbe o priznanju otroškega dodatka izdaja Okrajni zavod za socialno zavarovanje.

Upravičenec otroškega dodatka mora v 15 dneh javiti vsako spremembo, ki ima za posledico izgubo pravice do otroškega dodatka (n.pr. sprememba gmotnega stanja, števila družinskih članov, šolanja otrok in podobno). Če pa tega ne prijavi pravočasno, je dolžan povrniti vso škodo, ki je nastala zaradi nepravilnega izplačila otroškega dodatka.

(se nadaljuje)

Mimica Seničar

IZLET V LONDON IN PARIZ

(Nadaljevanje in konec)

2. maja smo takoj po zajtrku skupno odšli na ogled mesta. Šli smo med 8. in 9. uro, to je v času, ko so londončani ravno odhajali na delo. Zelo zanimivo jih je videti kako disciplinirano stojijo v vrsti po dva in mirno čakajo. Ko pride avtobus, jih vstopi samo toliko, kolikor je sedežev, ostali pa zopet mirno počakajo naslednjega. Vodič nas je moral večkrat opozoriti na angleško disciplino, da nismo navalili in se prerivali pred avtobusom, kot smo navajeni. Po 30 minutni vožnji smo izstopili in se povzpeli na 60m visoki stolp Monument, kateri ima 311 stopnic. Iz tega stolpa smo imeli lep razgled po celem Londonu. Od tu smo odšli peš v Tower, kjer smo si ogledali bogato zakladnico angleških kraljev. Zakladnica je zaprta z dvojnimi steklom in železnim okovjem ter dobro zastražena. Tu sva videli mnogo zlatih kron, okrašenih z najrazličnejšimi žlahtnimi kamni, žezla, sablje, razne posode, itd. Potem sva šli z manjšo skupino v nacionalno galerijo, kjer sva občudovali umetniške slike mnogih znanih evropskih umetnikov. V tej stavbi je v kletnih prostorih samopostrežna restavracija. Tudi mi smo bili zelo potrebni malo počitka in okrepčila, posebno še, ker je deževalo, kar je zelo pogost pojav v Londonu. Ker sva hoteli s kolegico čim več videti, sva si najeli taxi in se odpeljali v precej oddaljeni zoološki vrt, ki je po površini zelo velik. Tu je zelo velika zbirka vseh vrst živali iz vseh delov sveta. Vračali sva se peš preko velikega parka, kjer naju je zopet ujela močna nevihta. Po polurnem čakanju pod velikim kostanjem se je nebo zopet zjasnilo, da sva lahko nadaljevali pot proti hotelu, ki je bil oddaljen dobro uro hoda. Spetoma sva si ogledali izložbe velikih trgovskih hiš. Videli sva tudi poslopje londonskega radia. Ogledali sva si tudi Soho, londonsko četrt, ki je znana po nočnih lokalih. Utrujeni sva se vrnili v hotel. Po izdatni večerji sva odšli kmalu spat, ker smo drugi dan odpotovali v Pariz.

3. maja smo šli peš na železniško postajo, ker smo stanovali blizu. Tu nas je čakal rezerviran vagon. Vožnja do Dovra je bila zelo kratka. V Dovru smo se vkrcali na angleško ladjo Invicta. Sedaj je bilo morje bolj razburkano, zato je marsikdo dobil morsko bolezen. Kmalu smo zagledali prve obrise francoske obale. Pristali smo v pristanišču Calais, kjer nas je čakal rezerviran vagon. Ob 18. uri smo se pripeljali v Pariz. Že na prvi pogled smo opazili, da je Pariz veliko bolj živahno mesto kot London. V hotelu smo se kmalu razmestili

po sobah in se pripravili na večerjo. Večerjali smo izven hotela v približno 300 m oddaljeni restavraciji. Razveselili smo se pogrnenih miz, obloženih z dobrim kruhom in črnim vinom. Tudi večerja je bila zelo okusna in obilna. Po večerji sva s kolegico odšli z večjo skupino v znano gledališče Folies-Bergere. Vstopnina je bila zelo draga, saj je stala ena vstopnica za stojišče skoraj 1.000 din. Predstava je trajala od 20,30 do 24 ure. Prizori so se zelo hitro menjali in so bili čudoviti.

4. maja smo imeli seveda "francoski zajtrk", ki so ga nam servirali kar v posteljo, zato pa je bil veliko bolj skromen kot "angleški". Hotel, v katerem smo prenočevali, nima jedilnice, zato servirajo po sobah. Ob 9.30 smo odšli na krožno vožnjo, da si ogledamo vse znamenitosti tega velikega mesta. Imeli smo samo en dan časa. Peljali smo se na Trg republike, kjer stoji velik spomenik žene, ki simbolizira Francijo. Ta spomenik je posvečen francoski revoluciji. Od tu smo nadaljevali pot na trg Mastille, kjer stoji prav tako 52 m visok spomenik na kraju, kjer je bila v času francoske revolucije znana jetnišnica in spominja Francijo na težko priborjeno svobodo. Nato smo nadaljevali vožnjo v predel, kjer je sedež vseh pariških občin. Videli smo znameniti stolp, kjer stoji metereološka postaja. Opazili sva, da imajo pariški trgovci svoje blago razstavljeno kar zunaj na ulici pred prodajalno. Odpeljali smo se k palači Louvre (kraljeva palača). V tej zgradbi je ogromen muzej in samo hodniki skupaj merijo 7,5 km. Blizu te palače stoji pozlačen spomenik posvečen Devici Orleanski. Louverski park, ki je v bližini palače, je najlepši park v Evropi. V njem stoji 52 m visok spomenik posvečen francoski zmagi, ki je zlit iz 1200 zaplenjenih topov. Peljali smo se mimo znane pariške opere, ki je bila dograjena že leta 1875 in ima 2.000 sedežev. Ogledali smo se cerkev sv. Magdalene, ki je zgrajena v antičnem slogu. Vhod krasijo 20 m visoki korintski stebri. Nadaljevali smo pot preko največjega trga Concorde. Ko smo prišli do velike palače, kjer je Napoleonova grobnica, smo si jo ogledali. Je čudovita in svetujeva vsakemu, ki ga bo pot pripeljala tako daleč, da si jo ogleda. Peljali smo se tudi mimo verjetno edinstvenega pokopališča na svetu, kjer je pokopano preko 40.000 mačk in psov. Ogledali smo si tudi Eiflov stolp, ki je bil postavljen za časa svetovne razstave 1889. leta. Na samem stolpu je restavracija. Z dvigalom se lahko povzpneš prav do vrha, od koder je čudovit razgled po Parizu.

Ogledali smo si tudi Slavolok zmage, ki je 50 m visok in 45 m širok. Pri tem slavoloku je grob neznanega junaka,

kjer gori večni ogenj. Ogleдали smo si še veliko zanimivosti, med drugimi tudi zelo znano univerzo Sorbono. Videli smo tudi znamenito cerkev Notre Dame, ki je bila zgrajena leta 1620 in to v posebnem slogu. Njena posebnost so velika okna v obliki rozet. Cerkev stoji na otoku sredi Seine, poleg nje je tukaj še znana Justična palača. Ob 18. uri smo se odpeljali na železniško postajo Lyon. Iz Pariza smo se vračali polni lepih vtisov, a utrujeni in lačni. Vsi smo pobrali iz svojih torb zadnje zaloge hrane in si pripravili domačo večerjo. Čeprav je bila pred nami še skoraj 400 km dolga pot do Švice, je ta čas hitro minil, ker smo imeli samo en kratek postanek. Zelo žal nam je bilo, da nismo videli Švice, ker smo se preko nje vozili ponoči. Videli smo jo le skozi okno ob luninem svitu in električni razsvetljavi.

Ko se je zdaniilo smo bili že v Italiji. Železniška proga je speljana ob velikem jezeru Maggiore, katerega smo zagledali ob prvih jutranjih urah in se dalj časa vozili ob njem. Prva postaja v Italiji je bila v Milanu, kjer je imel vlak le kratek postanek. Še par krajših postankov in že smo bili v Benetkah, kjer smo stali 30 minut. To smo izkoristili in si bežno ogledali Benetke z njenimi značilnimi kanali in gondolami. Čeprav smo imeli malo časa, smo napravili par fotografskih posnetkov z jato golobov. Pot od Benetk do Trsta je bila zopet zelo kratka in nato smo kmalu bili na jugoslovanski meji v Sežani. Carinik je prišel, pobral carinske liste, ki so bili v glavnem prazni, saj nismo imeli denarja, da bi si kupili drage spominčke ali kake druge predmete. Na ljubljanski postaji sva se s kolegico poslovili od dobrega in skrbnega vodiča ter ostalih sopotnikov, s katerimi sva doživeli toliko lepih vtisov.

Potovanje je za nama. Še velikokrat se bova radi spominjali na to dolgo potovanje in ni nama žal, da sva porabili težko prihranjeni denar.

Danica Hrovat
Slava Jakše

PRVE DELAVSKE ŠPORTNE IGRE V NOVEM MESTU

Za prve delavske športne igre Novega mesta je med sindikalnimi podružnicami veliko zanimanje. Tudi naša sindikalna podružnica se uspešno udejstvuje, razen v nekaterih panogah, kjer smo zaradi nediscipline posameznih tekmovalcev izgubili srečanje.

V posameznih panogah so naše ekipe dosegle naslednji uspeh:

Tekmovanja v odbojki, malem nogometu in kolesarjenju so končana. Največji uspeh smo dosegli v odbojki. Moški so premagali vse svoje nasprotnike in brez izgubljenega niza zasedli prvo mesto. Ženske pa so izgubile samo tekmo s Kmetijskim gozd. posestvom in zasluženno dosegle drugo mesto.

Rezultati so bili naslednji:

Moški	Ženske
"Novoteks" : ŽTP 2 : 0	"Novoteks" : KGP 0 : 2
: ONZ 2 : 0	: DOZ 2 : 1
: PIONIR 2 : 0	
: KGP 2 : 0	
: KRKA 2 : 0	
: PROSVETA 2 : 0	

V malem nogometu smo izgubili z IMV ter neodločeno igrali s "Pionirjem", vse druge pa smo premagali. Zaradi boljše razlike v golih smo osvojili drugo mesto pred "Pionirjem". Rezultati so bili naslednji:

"Novoteks" : IMV 1 : 2
: PIONIR 2 : 2
: KGP 2 : 0
: ObLO 7 : 0
: ONZ 5 : 1

V kolesarjenju je Kostrevec zasedel tretje mesto, Irt pa šetnajsto. Ker se naš tekmovalec Bevc ni pojavil na startu, se kot ekipa nismo uvrstili.

Podobno kot v kolesarjenju je bilo v namiznem tenisu. Po zmagi nad Pionirjem II s 3:0 je naša ekipa izgubila tekmo z IMV II, ker sploh ni nastopila. Tako smo izpadli iz nadaljnjega tekmovanja in smo zasedli šele deveto mesto.

V balinanju smo za vstop v finale premagali KGP in Železničarja z rezultatom 13 : 6, v finalu smo v prvi tekmi

izgubili z ONZ I z rezultatom 12:13, igrati pa moramo še s Paštarjem in ONZ II.

Tekmovanja v balinanju, namiznem tenisu in kegljanju so še v teku. V prihodnjih dneh pa se bodo začela še tekmovanja v lahkoatletiki, vlečenje vrvi, šahu in streljanju.

V skupnem plasmanu zaenkrat vodi Novoteks pred Pionirjem in Kmetijskim gozdarskim posestvom.

ODBOJKARJI NOVOTEKSA V MARIBORU

V začetku septembra je odbojkarsko moštvo Novoteksa sodelovalo na tradicionalnem turnirju v počastitev obletnice delavskega samoupravljanja v MTT v Mariboru. Letos so na turnirju sodelovala samo moštva MTT iz Maribora, Varteksa iz Varaždina in Novoteksa iz Novega mesta.

Po zanimivih igrah je Novoteks premagal MTT in Varteks z rezultatom 3 : 0 ter ponovno osvojil prvo mesto in prehodni pokal.

Dosedanji zmagovalci turnirjev so bili: 1957 MTT Maribor, 1958 in 1959 "Almira" Radovljica in 1960 Novoteks Novo mesto.

Samo Medic

PERSONALNE VESTI:

Avgusta in septembra so prišli v podjetje:

Janez Boltez, Alojz Samec, Franc Ljubi, Rudolf Lokar, Jovo Grubiša, Bojan Kekec, Branko Ralijan, Jožefa Kranjc, Tončka Kovačič, Martin Aš, Rihard Resnik, Stanko Makše, Ivan Gregorič, Marija Vraničar, Dragica Lončarič, Anka Kromar, Ana Zvonkovič, Marija Milek, Dragica Srbelj, Ljubica Boldin, Jože Turk, Franc Ivec in Jože Vrtačič.

Franc Lavrič je opravil pomočniški izpit za ključavničarja in Jože Bruner pomočniški izpit iz trgovinske stroke.

Odšli so: Ana Klobučar, Boris Pelič, Miha Škrinar, Terezija Križan, Boris Vogrinc, Ivanka Zupančič, Ludvik Judež, Antonija Rak, Anton Kozjan, Marija Tkalčevič, Janko Malič, Alojzija Kambič, Ana Milek, Dragica Srbelj, Marija Milek in Terezija Vukšinič.

Stanje zaposlenih na dan 25/9-1961 je 731.

Od tega je 224 moških in 507 žensk. Uslužbencev je 100, delavcev 622 in 9 vajencev.